

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvénykezési bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Danzig népe tiltakozó gyűlést tartott a Lengyelországból megnyilvánult fenyegetések ellen

Százezres néptömegek vettek részt a gyűlésen. — Forster körzetvezető angol, amerikai és francia véleményekre hivatkozott, hogy Danzig visszacsatolási jogát bizonyítsa. Hírül adta, hogy esetleges lengyel támadással szemben a német birodalom is Danzig segítségére siet

Danzigból jelentik: Forster, körzetvezető esztörtökön este a Langermark-téren, egy nagy tiltakozó gyűlés keretében mondotta el általános érdeklődéssel várt beszédét. Beszédét azzal kezdte, hogy sokkal komolyabb a helyzet, mintsem Danzig népe szenzációkra akarnak törekedni. De az a tény, hogy már lengyel hivatalos részről is háborús indulatú fenyegetések kezdenek elhangzani, tiltakozásra kényszeríti Danzig lakosságát. Nem a danzigiai okozzák a nyugtalanságot, mert a danzig lakosság bebizonyította, hogy a békét szereti.

Ezután 1933-ra visszamenőleg több lengyel megnyilatkozást idézett, melyek részint lapokban, részint gyűléseken történtek. Legutóbbi évben és napokban a lengyel lapok már az Oderáig terjedő lengyel határokról beszélnek, s gyűléseken a lengyel szónokok a Danzig elleni ágyúdörgésekkel fenyegetnek.

Lengyelországban — úgy látszik — mondotta Forster, — mindent megkísérlek, hogy fokozzák a gyűlöletet minden ellen, ami német. Válaszunk erre a következő:

1. A háborús fenyegetések nem rémítenek meg bennünket és nem idéznek elő rettegést Danzigban.

2. Mi, nemzeti szocialisták gondoskodtunk arról, hogy a danzig lakosság ne veszítse el nyugalmát és bízzék abban, hogy az adott esetben helyesen cselekszünk.

3. Danzigban megtettünk mindent, hogy hírtelen rajtaütést elhárítsunk és arra megfelelő választ adjunk.

4. Lengyelországnak tudnia kell, hogy Danzig nem áll egyedül, hanem Hitler és a Német Birodalom el van tökéltve arra, hogy támadás esetén mellénk áll és visszaveri a támadást.

Ezután a szónok angol, francia és amerikai közírók könyveiből vett idézeteket sorolt föl, melyek arról szólnak, hogy Danzignak a német birodalomtól való elszakítása helytele-

nül történt s hogy a Németországot kettéosztó lengyel korridor tör a Németország húsába. Idézte Lloyd George megállapítását, hogy Lengyelország javára a német népjogok sérelmeivel húzták meg a határokat. A németellenes Churchill is még egy évvel ezelőtt mondotta, hogy amennyiben Anglia békét akar, úgy Danzig és a korridor kérdését fel kell göngyöltetnie. Forster még amerikai és francia lapokból való idézeteket is olvasott föl, melyek arról szólnak, hogy Danzig német város lévén, nem lehet megakadályozni abban az akaratában, hogy német város maradjon.

Ezeket nem németek mondták, — folytatta Forster, — hanem angolok, franciák és amerikaiak. Mi megerősítjük ez állításokat teljes tartalmukban s koronatanuknak hívjuk föl magunk mellett az idegeneket. De ha valakinek joga van Danzig sorsa felől határozni, úgy azok csak mi, danzigiaiak lehetünk. Alátámasztják ezt a következő érvek: 1. Danzig meg-alapítása óta, nyolcszáz esztendeje, mindig német volt. 2. A város önrödelkezési joga ellen 1576-ban még egy lengyel király megkísérelte a támadást, de Danzig sikeresen ellenállott. Most is meg van rá az ereje. 3. A Wilson-féle 14 pontra hivatkozva Danzig népe 1919-ben is többször tiltakozott az anyaországtól való elszakítása ellen s így elszakítása az ö önrödelkezési joga megsértésével történt. 4. Danzig és környéke gazdaságilag is teljesen német érdekkörbe tartozik, lengyelországi vámhatárba csatolása óta kikötői forgalma egészen visszafelődött, a lengyel gdyniai kikötő mögött második helyre szorult s Danzignak a lengyel kapcsolat ráerőszakolása miatt csak hátrányban van része. 5. Húsz év óta Danzig a lengyel kezelés miatt folytonos zaklatásoknak volt kitéve s ez mégjobban megérlette a népkívánalmat, hogy vissza akarunk térni a birodalomhoz.

Erre a népgyűlés ütemes kiáltással többször ismételte: „Vissza ismét a birodalomhoz.”

A danzigiai fogadalma és távirata Hitler birodalmi vezérhez

Forster beszéde a következő kijelentésekkel végződött:

— Ez ünnepélyes órában megfogadjuk, hogy összetartunk, történnék bármi. Elhárítunk minden támadást és Hitler vezérünk minden parancsát teljesítjük. Bízunk benne, hogy újabban már nem tiltakozásra jövünk össze, hanem azért, hogy megünnepljük Danzig egyesülését az anyaországgal.

A tiltakozó gyűlés befejezése után Forster a lakosság nevében üdvözlő táviratot küldött Hitler birodalmi vezérnek. A gyűlésen többszáz ezer ember vett részt és lelkesen tüntetett, amikor Forsternek Lengyelországhoz intézett szavai elhangzottak. A tömeg újra és újra kórusban kiáltotta: „Egy nép, egy birodalom, egy vezér!”

(Tudóstásunk folytatása a harmadik oldalon.)

Tanácsstalanság a kenyérbőség miatt

(N.) A világ búzatermése bőségesnek mutatkozik. Az 1938. évi termés csúcseredmény volt világviszonylatban; és ha az ideai kilátások Európában és más termőterületeken nem is érik el a tavalyi mennyiségeket, még mindig igen jóknak mondhatók. Az 1938. évi termésből csűrőkben és közraktárakban még meglévő készleteket a római nemzetközi mezőgazdasági intézet Kanadára és Argentiniára nézve 21 millió tonnára becsüli, az egész világ tavalyi maradék búzakészletét pedig július hó végével 30 millió tonnára. Ezzel szemben a búzabehozatalra utalt országok egész várható szükségletét az új gazdasági évre mindössze 15.8 millió tonnának veszik. Ha már most számításba vesszük az új termés kétségtelenül nagy fölöslegét, képet alkothatunk magunknak arról, hogy a búzaértékesítés mekkora feladatok előtt áll.

Ez a fejlődés a készletek helyzetében épp az ellenkezőjét mutatja a három évvel ezelőtti helyzetnek. Az 1930. évi nagy válságban zuhantak a búzaárak és a kelendőség kimaradása nagy világkészletek keletkezésére vezetett. Ezek csak azért apadtak, mert 1934, 35 és 36-ban a búzával bevetett területek korlátozása és a kedvezőtlen időjárás miatt három csekély világtermés következett. 1936-ban a világkészlet 2.7 millió tonnára süllyedt, mire a vásárlók riadtan versengtek minden elérhető készletért, ami 1936 közepétől 1937 közepéig egy év alatt megkésztetése a világárakat. A búzatermelés ismét jó üzletté vált és a kivívó országokban gyorsan növekedtek a búzával bevetett területek. Hozzájárult ehhez a kedvező időjárás is, úgyhogy az 1938-ik év folyamán már nagy túltermelés mutatkozott. A készletmennyiség magasra szökött s ez az új aratás eredményeként nagyobb lesz, mint valaha. Ezt természetesen megéreztek az árak és állandóan alábbszállottak. Még a háborús aggodalmak miatt szükségessé vált hatalmas méretű búzavásárlások és beraktározások sem tudták megállítani ezt a fejlődést. A mértékadó liverpooli standardjegyzés szerint 1937 júliusában a búza angol fontja, ami 45 kilogrammal egyenlő, 9 silling 75 penni árfolyamot mutatott, míg ez 1938 júliusában 6 silling 57 pennire süllyedt, 1939 július 13-án pedig 3 silling 77 pennire és július 21-én még mélyebbre, 3 silling 53 pennire esett. Ez kevesebb az 1931. évbéli legmélyebb válságárnál is, ami már teljes árosszeomlásnak tekinthető. Fölvetődik most már a kérdés, hogyan lehet egy mezőgazdasági terménnyel, amely ilyen rövid időközökben ekkora áringadozásoknak és megrázkódtatásoknak van kitéve, rendszeres gazdálkodást folytatni? Azért a búzatermelő gazda inkább könnyes, mint nevető szemmel nézi az új termés „fenyegető” bőségét. Londonban már hónapok óta tanácskozik a szakértők egy előkészítő bizottsága, amely a búza világkonferenciája összehívását tervezi, hathatós ellenintézkedések megtételére. Kanada, Argentína, az Egyesült Államok, Ausztrália, ahol a búzatermelés kérdése a legégetőbbé vált, szakbizottságokat küldtek Londonba, hogy a tanácskozásokat siettesseék. Vitatkoznak a termelést korlátozó állami intézkedésekről, versengenek kiviteli hányadokért és méltatlankodnak az önellátásra törekvő államok eljárásán, amelyek búzaszükségletüket sa-

Zsákok, cséplőponyvák, locsolótömlők,
hevederek, kötélárúk, zsinegek; kárposztos kellékek, lópokrócok és kocsi-
takarók legolcsóbb bevásárlási forrása

JUTEX Oradea, Piața Mihai Viteazul.
Telefon: 17-23

ját erejükből kívánják fedezni. Ki leheti azonban, hogy a jelenleg uralkodó politikai feszültségek között a népek közös tanácskozó asztalához üljenek? Az emberek, akik fölött néhány évvel ezelőtt még egy könnyen lehetséges éhínség viharfelhői tornyosultak, tanácstalanok ma — a kenyérbőséggel szemben s keresve keresik a módokat annak „orvoslására”. A termelők a jelek szerint ismét nem találják más megoldást, mint a búzával bevetett felületek korlátozását, annak ellenére, hogy e tekintetben keserű tapasztalatok emlékei kísértének 1933-ból és — nem utolsósorban — annak ellenére, hogy a világon sok millió ember él, akik örömet fogyasztásának több búzát, több kenyeret, ha azt meg tudnák vásárolni.

A búzatermelés világtörténete érdekes adatokkal szolgál a jelenlegi válság jobb megértésére. A múlt század negyvenes éveiben az Egyesült Államok még elenyésző szerepet játszottak a világ búzakereskedelmében. Oroszország csaknem a századfordulóig fontosabb gabonaszállító volt az Uniónál. Csak az 1873. évi rossz európai termés, valamint a Fekete-tenger környékén vívott 1877. évi orosz-török háború miatti sok szállítási nehézség okozta, hogy az európai és az orosz búza fölött az északamerikai búza előretört, s azóta mind gyorsabb irammal tért hódított a világkereskedelemben. A fiatal mezőgazdasági államok búzatermő felületeinek erre következő gyors kiszélesítése, amit a közép- és nyugateurópai mezőgazdák méltán érezték létérdekeikben való fenyegetésnek, rövid idő alatt a világ búzatermésének nem is álmódott hatalmas méretű növelésére vezetett.

Az Északamerikai Egyesült Államokban a búzatermelés keletről nyugat felé nyomult előre. A folyók és tavak mentén, a vasúti vonalak mellett a földből nőttek ki a gabonarak-tárak, az elevátorok. Aztán északkelet felé vándorolt a búzaközpont; a prérik egyetlen aranykalásztengerré változtak, amely a munkás-

kezekkel takarékoskodó aratógépek bevezetése következtében könnyen és gyorsan terjeszkedhetett. A kilencvenes években Argentína csatlakozott a hatalmas búzatermőországhoz, Brit-India szintén a jelentős búzakereskedő országok sorába lépett és Ausztráliában is óriási méretekben kezdtek kiterjeszteni a búzatermőfelületet.

A búzatermelés terjeszkedésének hőskora azonban a századforduló idejére esik, amikor a búza meghódította a nyugat-kanadai roppant síkságokat. Az ottani mélyfekvésű föld a világ legjobb búzaminőségét termeli. De a tél itt hét hónapig tart s már augusztusban beállhat a fagy. S hozzá a csapadék általánosságban kevés ezeken a területeken. A farmerbuzgalom azonban kitermelte a fagyálló és a nagy száraz-

ságoknak is ellenálló búzafajtát, amivel szinte végtelen területeket tett az emberiség számára kenyéradóvá.

A világháború kitörése átmenetileg megállította a fejlődést. A háború végén a győző hatalmakat is éhínség fenyegette volna, ha az északamerikai és különösen a kanadai búzatermők nem állott volna rendelkezésre. Ez rendkívül kedvező értékesítési viszonyokat teremtett a huszas években. De aztán válságos évek következtek Kanada számára is: árösszeomlás, szárazság, stb. A kanadai farmer azonban a talaj szárazsága miatt nem kapcsolhat át másféle termelésre, még állattenyésztésre sem. Azért minden válságban keresztül búzát kénytelen termelni s a belföld csekély felvevőképessége miatt normális esztendőkből a termés kétharmadát mindenáron külföldön kell értékesítenie, bármennyire ütközik is az egyre nagyobb nehézségekbe. S most következik az idej, kiváló kanadai termés...

Kétségtelen, hogy a búzakereskedésben a megoldást nem lehet tisztán gazdasági téren keresni. Sokkal inkább politikai kérdés ez, amelynek megoldásához néhány évvel ezelőtt még mutatkozott hajlandóság, ma azonban a jelek szerint kevés remény van arra, hogy a népek a múlt kemény tanulságain okuljanak.

Hivatalos tájékoztatás a hadicélú igénybevételekről

**Az igénybevehető javak felsorolása és az értük járó árak
kifizetési módjának ismertetése**

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap legutóbbi száma felsorolja azokat a javakat, amelyeket a hadsereg számára igénybevesznek. Együttal közli a lap azt is, hogy az igénybevevők javakért milyen összeget fizetnek.

Azokért a javakért, amelyeket a hadsereg bérlet formájában vesz igénybe, csak a hivatalosan megállapított árszabályzat szerint kárpótolják a tulajdonost.

A mezőgazdasági és ipari termékekért, abban az esetben, ha ezeket egyenesen a termelőtől veszik át katonai célokra, a rekvirálá-

si bonra az árszabályzatban megállapított árakat vezetik rá. Akkor azonban, amikor nem közvetlenül a termelőtől veszik át a termékeket, hanem bárki mástól, a rekvirálási bonra az árszabályzatban megállapított összeghez hozzászámítják az államnak, megyének és a községnek fizetendő illetékeket.

A rekvirálási bonokkal a pénzügyminisztérium szerveinél kell jelentkezni. Itt kiszámítják és kifizetik a bonon feltüntetett kártalanítási összeget.

Esteli találkozás

Irta: ifj. Raics István

Akkor este fáradt volt a lipesei kántor. Szanaszét heverő kóta-iveit összegyűjtve oda-szólt Anna Magdalénának:

— Kicsit később jövök ma haza. Sétálok egyet a városban...

Fogta pálcáját és kilépett a kapun. Az asszony a vacsorát készítette éppen. Bő zsírban hal sistergett a tűzön, Anna Magdaléna figyelmességének a jele volt ez, mert Bach — bár nem volt inyenc — szeretett egyes ételeket s a halat különösen kedvelte.

— Könnyű étel, kellemes az íze és jól érzi magát az ember utána. Nem fekszi meg a gyomrom, mint a húsfélék általában.

Szomszédja, a „kopasz” Weiler (ilyen néven ismerte a kedves kis patikust a környék apraja-nagyja) kevésbé volt mértékletes, az italt is tulzásba vitte. El is érte hamar a végzet: aránylag fiatalon, ötvenévesen korában halt meg gutaütés következtében.

Bach ritkán ivott és akkor is inkább kényeszerből.

„Család” — ez a fogalomvá vált szó, amelyet annyian koptatnak és sokszor oly csúnyán elhasználnak, Bachnál valami különös és édes csengést kapott. Nem is tudott volna család nélkül élni. Ösztönösen menekült a családba, társas ösztönei legméltóbb kiélési formát a családban nyerték. „Annyi gyereke volt, mint a rosta lika, talán még eggyel több.” Ez a mondat ráillik Bachra is, aki mindent lefoglalt

művészi munkája mellett nevelni is tudott és kordában tartotta rengeteg gyerekét. A becsület tisztelgésében nőtt fel valamennyi, egy emberfeletti apa s egy szeretetreméltó dolgos édesanya vigyázó szemei előtt.

Bach azonban most már messze jár, áthaladt a Fürstenplatz lombos fái alatt, ahol vidám suhanok kockáznak s egyre jobban közeledik a város széléhez. Kis sikátorok vannak csak erre, mindenféle népség lel bennük éjszánkánként tanyát, vagy inkább búvóhelyet. Mert a tanács igyekezete meddő marad: hiába jár az őrző, hiába figyelteik a gyanus házakat — aki rejte akar maradni, majdnem biztos, hogy rejte is marad. Igaz, hogy nem valami égbekiáltó bűn miatt menekül ide az üldözött... Leginkább csak hamiskártyások meg pénzhamisító bandák bújkálnak a törvény szigora elől, de az utóbbi végtére is nem nagy eset: a választófejedelem is megtette azt abban az időben (még hozzá a legnagyobb nyilvánosság mellett), ha kissé megszorult pénz dolgában.

Nyolcat harangoztak éppen, amikor Bach ide érkezett. Valami rejtelmesen vonzotta erre-felé, mindig ismerni akarta az élet kétféle mélységét. Odabenn, a Tamás-templom körül ápollt patricius-házak sorakoznak, ízléses kertek és apró parkok szakítják meg az utcák egyhangú vonalait. Az emberek olyanok, mint a házak: ápolltak, jól öltözöttek, egyszerűen gazdagok. Persze rigolyájuk bőven van. látóköriük erősen határolt, állandóan rajta ülnek a pénzes lán és kétszáz évvel előre gondolkoznak. Bach ebben a környezetben él, de valójában semmi köze sincs hozzájuk, nem érzi magát odatartozónak. Idegen tőle a vérmérsékletük, műveltségüket hiányosnak érzi s azt is jól lát-

ja, hogy szenvedélytelen higgadságuk sokszor teljes lelki ürességet álcáz. Hol van ez a Lipese attól a Lipésétől, ahol most jár, ahol cigányok és a gettóból épp az imént felszabadított zsidók gyanakvó figurái suhannak el az egyre sötétedő estében? Itt a „Hahneng'schrei”, a természetes kocsmárosné kinn üldögél a padon: pihen. Bentről vidám énekeszó hangzik, tíz-tizenöt torok ordítja rekedtre magát.

Pedig a hajnal még messze van, a gond pedig közel és közel is marad mindnyájunkhoz. Bach is érzi ezt néha, de nem is tudja, hogy most milyen közel van hozzá. Mert alig halad el a kocsmá előtt, az ajtó nagy erővel kivágódik és három-négy cimborá között tántorgó léptekkel éppen feléje indul Friedmann, a legidősebb Bach-fiú, „szíve kedveltje” — ahogy az apa egyik levelében nevezi.

Bachon sötét döbbenet vesz erőt, amikor gyöngülő szemével meglátja fiát. A fiú nem sejt semmit. Feje mármorgózós, mint majdnem mindig, mert a boldogtalan a borban keres vigasztalást az élet bajaira. Az erős törzs ezúttal gyenge ágat hajtott. Bachnak régi és nem is titkolt szívfájdalma az elsőszülött szomorú összeroppanása, pedig éppen benne, az ő tehetségében bízik legjobban a biztos ítéletű apa. Egy pillanatig habozik, nem tudja, mit csináljon. Majd behúzódik egy mélyedésbe s a pityókos társaság túlhalad rajta. Aztán lassan, észrevétlenül követi őket. Amazok a második utcánál visszakanyarodnak a város felé. Az apa küzködik a szomorúsággal és feltörő könnyeivel. Megy, megy utánuk és majd meghasad a szíve. Nem haragszik, mert képtelen a haragra, csak sajnálkozik és idegenben érzi magát. Ó, aki teljes és állandó Istenközelségben

A román sajtó egyik vezetőlapjának véleménye, hogy Németország Danzigért nem fog háborút fölidézni

A *Curentul* legutóbbi száma vezércikkében *Pamfil Seicariu* a következőket írja a danzigi kérdéssel kapcsolatban:

— Ma már senki sem kételkedik abban, hogy a háború, ha egyszer kitört, nem lokalizálható. Ha Danzig fegyveres összetűzésre vezetne Németország és Lengyelország között, azonnal békövetkeznék a hadüzenet Franciaország és Anglia részéről, ami viszont automatikusan Itália részvételét eredményezné. De a konfliktusnak épp ez a jellege fog a különböző diplomáciai kapcsolatokban fokozott óvatosságot és okosságát előidézni. A felelősség minden hordozója mérlegelni fogja szavait és igyekezni fog át nem lépni azt a határt, amelyen túl kitörhet a vihar. Minthogy augusztus 10-ével kezdődőleg hadgyakorlatok ürügye alatt majdnem minden állam hadserege mozgósítva van, senki sem bizhat a meglepésszerű támadás, vagy a korábban végrehajtott mozgósítás előnyében, ami nagy haderők villámgyors összehívását tenné lehetségessé és ezzel diadalmos csapás reményével kecsegtethetne. Ezek a megfontolások hozzájárulnak a tragikus végkifejlet elhárításához. Aztán: egyetlen állam kormánya sem táplál ma már illúziókat a háború kockázata és szörnyűségei tekintetében. Midőn Németország majdnem teljes egészében meghódítható Közép-Európát anélkül, hogy egy puskát elsütött volna, nem tételezhető fel, hogy Danzig elfoglalásáért általános háborút provokálna. Ha Csehszlovákia elfoglalásával egy időben oldotta volna meg Danzig ügyét is, a játszmát megnyerhette volna, mert akkor Lengyelország diplomáciailag még elszigetelt volt. De hat hónap alatt tökéletesen megváltozott a helyzet, Lengyelország nem elszigetelt többé s Franciaország és Anglia nem engedi meg a mai helyzet semmiféle változtatását. Győzelem-megfélemlítéssel nem lehetséges többé.

Nem igaz az Excelsior-ban közölt Forster-beszélgetés

Danzigból jelentik: Az *Excelsior* című párizsi lapban közölt állítólagos Forster-nyilatkozatról illetékes helyen megállapítják, hogy az egész nem egyéb kitalálásnál és a beszélgetés meg sem történt. (Az *Excelsior*-féle tudósítást lapunk tegnapi

száma ismertette. Aszerint Forster azt mondta volna, hogy Danzig visszacsatlakozása hamarabb meglesz, mint amikorra várták.)

Francia-német jegyzékváltás a danzigi kérdésben.

Párisból jelentik: Külföldön elterjedt hírek szerint *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter levelet írt *Bonnet*nak. Ebben állítólag leszögezte Németország álláspontját a danzigi kérdésben és arra kérte, hogy Franciaország ne avatkozzék bele ebbe a keleteurópai vitába, mely kizárólag Németországra tartozik.

Ezzel a híreszteléssel kapcsolatban francia illetékes körök kijelentették, a hír ilyen formában nem helytálló. *Bonnet* francia külügyminiszter még július elején szóbeli közlést tett *Weltzek* párizsi német nagykövetnek a Danziggal kapcsolatos álláspontjáról. Röviddel ezután *Weltzek* szóbeli jegy-

zékben válaszolt *Bonnet*nak és leszögezte Németország álláspontját. Így tehát nem *Ribbentrop* újkeletű kezdeményezéséről van szó, hanem egy *Bonnet* által kezdeményezett több, mint egy hónapos jegyzékváltásáról.

Hamis hír a lengyel tengerparti fürdők kiürítéséről.

Gdyniából jelentik a lengyel távirati irodát: Egy külföldi hírszolgálati iroda azt a hírt terjesztette, hogy a lengyel hatóságok a nemzetközi helyzetre tekintettel elrendelték a lengyel tengerparti fürdőhelyek kiürítését és a fürdőzők valóságos elmenekültek Lengyelorszából. A lengyel távirati iroda ezzel szemben megállapítja, hogy a hatóságok ilyen intézkedést nem tettek és a híreszteléssel ellentétben, a fürdőzők száma éppen emelkedett.

A lengyel követ az angol külügyminiszternél.

Londonból jelentik: Lord *Halifax* angol külügyminiszter csütörtökön fogadta *Racinszky* lengyel követet. Úgy tudják, hogy a nagykövet a lengyel kormány véleményét ismertette az általános helyzetről.

Ciano olasz külügyminiszter Salzburgba utazott

Találkozik Hitler birodalmi vezérrel és megbeszélései lesznek *Ribbentrop* külügyminiszterrel. — Megtárgyalják az összes időszerű nemzetközi kérdéseket

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter csütörtök este hét órakor Rómából elutazott Salzburgba, hogy *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszterrel megbeszélést folytasson. A két külügyminiszter megbeszélésnek nagy jelentőséget tulajdonítanak, annál is inkább, mert Salzburgban tartózkodik ezidőszerint *Hitler* birodalmi vezér is, aki szintén találkozik majd *Ciano*val.

Az olasz lapok szerint *Ciano* olasz külügyminiszter és *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter megbeszélésein szóba kerülnek az összes időszerű kérdések. Az európai problémák közül első helyen áll Danzig ügye. Megvitatásra kerül a távolkeleti kérdés is, elsősorban Japánnak a német-olasz szövetséghez való csatlakozása.

Gayda a *Giornale d'Italia*-ban hangoztatja,

hogy az olasz-német megbeszéléseket elsősorban a bekerítő politika legutóbbi megnyilatkozásai teszik szükségessé, mert ez a politika teljesen ellentétben áll a Münchenben megnyilvánult európai együttműködés szellemével. *Gayda* szerint a salzburgi találkozó kiterjed az összes európai kérdésekre, a távolkeleti helyzetre és újabb megerősítése lesz az olasz-német együttműködésnek, mely politikai, gazdasági és kulturális téren egyaránt konkrét tényekben szokott nyilvánulni.

A Mussolini betegségről terjesztett hamis hír miatt kiutasítottak Rómából egy külföldi újságról.

Rómából jelentik: Rendőrségi utasításra lezárták az *United Press* római szerkesztőségének helyiségeit és a szerkesztőség vezetőjét, *Acknist* kiutasították az országból. Az intézkedés okáról eddig semmit sem közöltek, de valószínűnek látszik, hogy az összefügg az *United Press* által Mussolini betegségről terjesztett hazug hírről.

Cáfolják a német-magyar katonai szerződésről szóló híreket.

Budapestről jelentik: *Csáky* István gróf, magyarországi külügyminiszter és *Ribbentrop* német birodalmi külügyminiszter salzburgi találkozásáról egyes külföldi lapokban olyan hírek terjedtek el, hogy a két államférfi magyar-német katonai szerződés megkötéséről tárgyalt. Illetékes helyen megállapítják, hogy ezek a hírek nem egyebek merő kitalálásoknál.

él, nem ismer már alantas indulatokat. De aztán hirtelenül megragadja egy gondolat és el sem ereszi többé: hátha Isten számonkéri tőle *Friedemann* elesét. Nem az ő hibája, ha fia nem talált a helyes útra? Nem kellett volna neki több és erőteljesebb segítséget nyújtania? S ez a gondolat erőt ad neki. Meggyorsítja lépéseit és hirtelen jött határozottsággal, de szelíd apai hangon szólal meg mögötte:

— *Friedemann!*

A fiú nem hallja, nem látja a kétségbeesett apát, de a társaság már észreveszi és azonnal szétválik. *Bach* ismét megszólítja:

— *Friedemann! Fiam!*

A fiú közelebb jön, válaszolni nem is tud, a helyzetet sem tudja teljes komolyságában felmérni, csak rendszertelen ölelő mozdulattal akarja kifejezni a kifejezhetetlent. Zavaros szemében valami önmardos fura fény lobog s az apa — ennyi bánat közepette is — titkolt örömmel veszi észre bennük a tékozló fiú szeméit. Aztán karját a kedves fiú karjába fűzve orgonaszzerű hangján beszélni kezd.

— Érts meg engem, fiam. Öreg ember vagyok már, napjaim meg vannak számlálva. Igyekeztem rendben tartani mindent, rendben van a szénám, elmondhatom. Csak miattad aggodom, fiam!

Friedemann szótlanul haladt eddig s látszólag érzéketlenül. Az utolsó szavakra azonban kitört belőle az elfojthatatlan sírás. Az apa pedig folytatta:

— Emlékezz vissza, amikor még kisebb voltál, hányszor kifejtettem, hogy szép jövő vár rád, nyugodtabb élet, mint az enyém. Te mindig kishitű voltál. Nemrég, amikor a ragyogó

húsvéti délután a Pleisse partján talált bennünket, kiöntötted szíved minden bánatát előttem. Megértelek. Fáj neked, hogy egyik öcséd udvari muzsikus, a másik bejáratos a legjobb szalonokba és mépszerű melódiáit városzerte ismerik, de még külföldön is. Mindig elfelejtéd, *Friedemann*, hogy te más anyagból vagy gyúrva, mint ők. Te nagyobb fajsúlyú vagy, lassabban érsz be, fejlődésed vontatott menetű, de máris tökéletesebbet alkotál sokban, mint ők. A mi művészetünk, nem a mának szól, nem a holnapnak, még a holnaputának sem. Hidd el, hogy eljön majd a kor, amely bennünket is be tud fogadni... Értesz-e engem?

A fiú szenvedő arccal nézett apjára s csak csendben bólintott egyet.

— Tudom, hogy keserves a mellőzöttség érzése. Magam is átéltem olyan idöket, amikor csak a hit tudott megtartani emberi méltóságomban. Maholnap meghalok — *Friedemann* itt ijedt tiltakozó mozdulatot tett a jobbkezevel. — Igen fiam, maholnap meghalok, ne is széptűsük a dolgot s tisztán akarok állni az Ur elé. Változtass az életmódomon és erősítsd meg a lelkedet. Ez az utolsó kívánságom...

Szorongó érzés fogta el, mert szavaira most sem jött felelet. Benn jártak már a városban. Fönn, a Tamás-templom tornyán egy pillanatra megpillent a hold, bizonytalan fénye elömlött a fiú riadt tekintetén és az apa szenvedő arcán. S az erős *Bachot* talán életében először fogta el a kétely, hogy érdemes volt-e a fugák, korálok, oratóriumok, misék és kantáték gigászi tömbjét felépítenie, ha egyetlen ember életét nem tudta szilárd alapra építeni, aki méghozzá éppen a saját fia...

Elsőrendű ifjúsági beszédanyag:

Dr. Szivós Donát:

A ma diákja

Ifjúsági szentbeszédek!!

Ára 120 Lei és portó

A római katolikus egyházmegye igazgatótanácsának augusztusi gyűlése

Kolozsvárról jelentik: Kedden és szerdán tartotta meg az erdélyi római katolikus egyházmegye szokásos havi igazgatósági ülését. A gyűlésen Márton Áron püspök helyett, aki egyéb elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg, dr. Gyárfás Elemér világi elnök elnökölt. A gyűlésen jelen voltak Zomora Dániel, P. Sándor Vitális, Betegh Miklós dr., Sándor Imre, Szabó György, gr. Bély Kálmán, Csipak Lajos dr., Urmánczy Jeromos, Balázs Ferenc, Szoboszlai László dr., Bartha Ignác dr., Kolosváry Márton dr. igazgatótanácsosok, Jelen Gyula dr., t. b. előadó, Boga Alajos dr. előadó, Adorján Károly főtanfelügyelő, dr. P. Jánossy Béla titkár és dr. Nagy László jogtanácsos.

A gyűlést dr. Gyárfás Elemér világi elnök nyitotta meg. Napirend előtt lelkes szavakkal üdvözölte Szabó György igazgatótanácsost gyémántmiséje alkalmából, amelyet az ünnepektől megindult szavakkal köszönt meg.

Az igazgatótanács kétnapos ülésén foglalkozott a fiúnevelő intézetek tanévi zárójelentéseivel, amelyből megnyugvással állapította meg a kedvező tanulmányi és fegyelmi állapotot. Egyes fiúintézeteknek újabb alapítványokat adományoztak azzal, hogy az intézetekben a megüresedett alapítványokat a következő hónapban tölti be az illető intézetek igazgatóinak javaslata alapján. Foglalkozott továbbá az igazgatótanács Sándor Imre püspöki helynök-ké való kinevezésével is. Mint ismeretes, Sándor Imrét Márton Áron püspök helynökévé nevezte ki. Kinevezése folytán megüresedett a székelyudvarhelyi plébánosi javadalom. Az igazgatótanács úgy határozott, hogy Sándor Imre helyét Sass Antal csiknagybologasszonyi plébánossal tölti be. A továbbiak során kisebb-nagyobb jelentőségű belső ügyeket tárgyalt meg az igazgatótanács.

Tataru Coriolan királyi helytartó szemleútja a Szamos-tartomány határszélén

Mit tapasztalt Técsőn a királyi helytartó?

Kolozsvárról jelentik: Tataru Coriolan dr. Szamos tartomány királyi helytartója csütörtökön reggel tért vissza a hatásköre alá rendelt vidékeken tartott szemleútjáról. A szemléje során látogatást tett Szamosújváron, Naszódon és Máramaros megyében, többek között Técsőn is. A helytartó kíséretében volt többek között Paraschivescu tartományi sajtófőnök is, aki a több napos utról színes tudósításban számol be és foglalkozik a técsői tapasztalatokkal és ezzel kapcsolatban a következőket írja:

Técső, a határfalu...

Máramaroszigettől Técsőig vezető 30 kilométeres útszakasz előbb az Iza, majd később a Tisza partján halad. Técső, amely egy váratlan éjszaka a világpolitikai érdeklődés előterébe került, a Tisza két partján terül el és éppen emiatt kettőbe van szakítva: egyik fele Romániában van, míg a másik Kárpátaljahoz, illetve 1939. március 16. óta Magyarországhoz tartozik. Kistécső, ahogy a romániai részét hívják a falunak, füstjeinek száma 260 és körülbelül 600 lélek lakja a falut: románok, magyarok és ruthének élnek itt békés egyetértésben, dolgos munkálkodásban, nem lévén szükség ellenük csendes magaviselésükönél fogva komolyabb rendszabályokra.

A falu bírja, bőbeszédűen magyarázta el a kérdéses éjszaka történetét.

Magyar tutajosok megkísérelték a magyar part mentén keresztül haladni tutajaikkal Técsőn. A román határőrök felszólításaira nem állottak meg, amire határőreink tüzelni kezdtek, amire a magyarok ugyancsak fegyvertűzzel feleltek s a golyóváltás reggelig tartott. Sem haláleset, sem sebesülés nem történt. A határt ezen a részen egy acélból készült hid képezi, amely összeköti a két partot, egyúttal összeköttetésül szolgál a kettészakadt falunak is. A közepén emelt tölgyfa-

korlát az egyetlen látható jele a két ország között levő határnak. A Románia felőli részen egy határőrkatonára állt őrt. A hid másik részén barátságosan mosolyog a magyar határőr. A magyar parton pedig asszonyok teregetik vásznaikat a homokra. Abból a körülményből ítélve, hogy milyen súlyosnak látszó összetűzés zajlott le a két ország határőrei között, azt gondolhatnánk, hogy Técső lakosságát felzaklatott állapotban találjuk. E helyett mindenki vidám és gondtalanul végzi dolgát. A nép néha meg tudja érteni, mint lehet igazság, vagy tévedés egy-egy dologban.

A bíró beszámol még arról a helyzetről is, amely „régem” volt, azaz akkor, amikor a Tisza jobbpartja még Csehszlovákiához tartozott. Akkor a hidon az átjárás nem volt elzárva és szabadon lehetett közlekedni. Egyes románoknak földjeik voltak a tulajdoni Técsőn, úgy, amint a csehszlovákiaiaknak is voltak földjeik ab innesső oldalon. Ezeket a földeket kölcsönöségi alapon művelték meg. Ha pedig az emberek megszorultak, pénzre volt szükségük, könnyűszerrel rándulhattak át a hidon a csehekhez munkakeresés végett. Ez az összeköttetés most megszűnt. A kapuk lezárultak és a hidon nem közlekedhetnek ugyanabban a faluban, de két országban lakók. Ami a cseheknek Kistécsőben maradt birtokait illeti, azt a románok vették gondozásba.

A magyar parton kikötött tutajok himbálózának a Tisza hátán és mozgásuk mintha arra intene, hogy a két állam között béke lehet. Itt, Técsőn, ahol a román és magyar határőrök találkoznak egymással és barátságosan tekintenek egymásra, akárcsak a két oldal lakosai, felmerül a kérdés: hogyan történhetett itt nemzetközi összetűzés? Azt hihetnénk, hogy ez tréfa, ha nem találunk meg a Tisza balpartján lévő házak egyikének falában a golyók nyomait. Técsőn csak egyszerű összetűzés volt, amelyet úgy mi, valamint szomszédaink mélyen sajnálnak. Olyan béke uralkodik itt az emberek között, hogy vétek lenne annak legkisebb megbolygatása is. És ha egy nép értelmes és békés, akkor vezetői sokkal könnyebben találják meg a jó megértés felé vezető utat.

Paraschivescu sajtófőnök beszámolójának további során foglalkozik a tartományi helytartónak Szatmár megyében tett látogatásaival is. Nagybanyan a királyi helytartó meglátogatta a közintézményeket, majd érintkezést keresett a néppel s ennek során a Magyar Népközség nagybányai alakulatának egy küldöttsége is felkereste. Ennek során Tataru dr. helytartó nyilatkozatot tett, amelyben felhívja a lakosságot, hogy minden körülmények között őrizze meg nyugodtságát és igyekezen teljes megértésben élni egymással.

Mária Királyné Színház

Szombat este 9 órai kezdettel színpadra kerül:

Mosoly országa

operett 3 felvonásban.

Vasárnap délután 3 órakor:

Mezei pacsirta

olcsó helyárakkal.

Vasárnap 6 órakor:

Csókos asszony

Zerkovitz operett, 3 felvonásban.

Vasárnap este 9 órakor:

Marica grófnő

nagy operett, 3 felvonásban.

Szereplők:

T. Pogány Janka, Tóth L., Kószegi, Margit, Manyi és Dusu, Gróza Böske, Borovszky Oszkár, Hegyes Feri, Stoll Béla, Vermes D., Solti M., Földes II. Végh J.

Jegyelővétel a színház baloldali pénztáránál

Nyilvánosságra hozták a ferencrendi rendtartomány személyi változásait

Kolozsvárról jelentik: Most hozta nyomtatott jelentés formájában nyilvánosságra a Romániai Szent Ferencrendi Szerzetartomány július 20-án lezajlott káptalani gyűlésének határozatait. E gyűlés, amelyet három évenként szoktak megtartani, főként azért birt nagy jelentőséggel, mert ez alkalommal töltötték be a rendtartományi főnökségét újlag, mely a rendi konstitúciók szerint három évenként üresedik meg.

A választásra illetékes szervek az eddigi provinciális P. Sándor Vitális választották meg újabb hároméves ciklusra a rendtartomány főnökének, akinek komoly egyéniségében, nagy tapasztalataiban és a rend vezetése körül elért sikeres eddigi működésében a szerzetartomány további eredményes vezetése biztosítottak látszik.

Megemlítjük egyébként, hogy P. Sándor Vitális rendtartományi főnök 10 évvel ezelőtt már volt a rendtartomány élén. A rendi konstitúciók ugyanis nem zárják ki az újra választást bizonyos időközönként.

A rendtartomány öre, aki egyben a rendtartományi főnök helyettes is hivatalból, ismételten P. Fodor Pelbárt lett. A rendtartomány belső ügyeit intéző ugynevezett definitorium tagjai pedig dr. P. Boros Fortunát, P. Takács Gábor, P. Serecs Solán és P. Deéry Ipoly szerzetesek lettek.

Ez alkalommal a rendi szabályzatoknak megfelelően kicserélődtek az egyes rendházaknál mindazok a házfőnökök, akik ezt a tisztséget egyhuzamban hat éven át viselték. Többek között ilyen változás történt a kolozsvári rendházban is, ahol dr. P. Boros Fortunátot rendfőnöki tisztségében P. Puskás Hugolin rendfőnökre váltotta fel, míg a volt házfőnök a Szent Bonaventuranyomda és a rend sajtójának igazgatójává vette át. P. Máthé Benvenut, aki eddig a rendtartományi titkárságot látta el, a híres romániai kegyhelyre, Mária-Radnára került házfőnöknek.

Pályázati hirdetés

A brassói római katolikus autonóm egyházközség egyháztanácsa pályázatot hirdet egy tanítói állásra.

Javadalmazás: a brassói római katolikus elemi iskolai tanterv részére megállapított fizetés. A kántori teendőkhöz és énekvezetésben járatos tanterv előnyben részesülnek. Csak férfi tanterv pályázhatnak. Pályázatok 1939. augusztus 20-ig a brassói római katolikus plébánia címére küldendők be.

Megválasztott pályázó augusztus 25-ig a választásról értesítést kap, de állását csak püspöki kinevezés után foglalhatja el.

Brassó, 1939. augusztus hó.

Egyháztanács.

Plus S. J. művei:

Hogyan imádkozunk?	45 lel
A kereszt királyi útja	95 "
Krisztus testvéreinkben	130 "
Krisztus Jézusban	120 "
Egéből szállott	55 "
P. Petit hajója	90 "
Papi elmélkedések	216 "

KORDA R. T. KIADÁSA

Kitűnő ájtatossági kalauz a hívek számára az

ÉGI LANT

című imádságos és énekeskönyv.

Az 500 oldalas, 379 éneket tartalmazó, finom, erős papírra nyomott izléses egész vászonkötésű imádságos könyv ára

mindössze csak 90 lel.

Viszonteladónak kedvezmény.

A Magyar Népközösség felhívása a főiskolára készülő magyar ifjakhoz

Kolozsvárról jelentik: A Romániai Magyar Népközösség Társadalmi szakosztálya felhív minden középiskolát végzett magyar fiút és leányt, akik 1939—40-es iskolai esztendőben kívánnak valamelyik egyetemi fakultás, vagy más hazai főiskola I. évfolyamára beiratkozni, hogy szeptember 1-ig küldjék be alább felsorolt írásait a Romániai Magyar Népközösség Központi Irodájába. (Levélcím: Cluj, Str. Bratianu 3.)

1. Családi állapotának leírása (szülei neve, vallása, foglalkozása, vagyona, testvéreinek neve, vallása, életkora, foglalkozása).

2. Személyi és tanulmányi kimutatás (mikor és hol született, hol végezte, milyen nyelvű, felekezeti iskolában elemi és középiskolai tanulmányait, a középiskola négy felső osztályában tanult összes tantárgyakban elért eredményei kimutatandók, hol, melyik évben tett érettségi vizsgálatot, az érettségi rendjén eredményei is kimutatandók. — ha még nincs érettségi vizsgája, úgy megemlítendő, hogy állott-e már vizsgálatra (hány ízben?) vagy nem, katonasági állapota, milyen egyesületnek tagja, milyen ifjusági megmozdulásban, konferencián, táborban vett eddig részt? milyen nyelven beszél és ír; van-e valamilyen ipari pályára is képesítése.)

3. Mire készül? (milyen fakultásra, vagy főiskolára szándékszik beiratkozni, milyen segélyforrásokból akarja fentartani magát a főiskolai évek alatt?)

4. Pályaválasztással, tanulmányozással, beiratkozással, diákszegélyezéssel kapcsolatos minden kérdést, felvilágosítást a három első irattól külön írásban, egyetlen kérvényben lehet kérni a Társadalmi Szakosztály Ifjusági Munkaosztályától. Felbélyegzett válaszborítékot kell ebben az esetben az iratokhoz csatolni.

Az 1-es és 2-es számú iratokat a helység megfelelő magyar egyháznak lelkésze, vagy magyar felekezeti középiskolájának igazgatója által kell hitelesíttetni.

E felhívást a nyilvántartás, tanácsadás, egyes fakultásokon és főiskolákon a felvételnél való segítségadás, a diákszegélyezés és a népközösségi munkaszolgálat érdekében bocsátottuk ki.

Minden diák, fiú és leány, országunk bármely városának bármely főiskolájára készül is, a maga érdekében állónak tekintse pontos időben való jelentkezést.

Kolozsvár, 1939. augusztus 8-án.

Kós Károly s. k.
elnök.

Albrecht Dezső s. k.
előadó.

A Romániai Magyar Népközösség lugosi szervezete

Temesvár. Saját tud. A Romániai Magyar Népközösség lugosi tagozata folyó hó 9-én este tervezte alakuló közgyűlése megtartását, amelyre a hánsági központ képviseletében Temesvárról dr. Páll György főtitkár, Péter János országos képviselő és Bacsó Béla utaztak ki Lugosra. Engedély hiányában a közgyűlés megtartható nem lévén, a lugosi szervező bizottság a a szomszéd-sági előjárók egyhangú határozata alapján a következő vezetőség került a lugosi Magyar Népközösség élére:

Elnök: Arató Andor lapszerkesztő. Alelnökök: Soós Lajos református levíta lelkész (kulturális), Tróján József gyászintéző (gazdasági), dr. Udvardy László ügyvéd (társadalmi). Főtitkár: Csontos Gyula, főpénztáros: Kristóf József, ellenőrök: dr. Abraham Béla és Székely Gusztáv, ügyész: dr. Litések Zoltán, gazda: Brandstetter József, előjáróságok kerületenként I—II. ker. előjáró: Gyenge Gyula, titkár: Somogyi György, pénztáros: Kapcsa Gyula, III. ker. előjáró: dr. Udvardy László, titkár: Csontos Gyula, IV. ker. előjáró: Kicsi József, titkár: Stíti Kálmán, pénztáros: Simcsó Elemér.

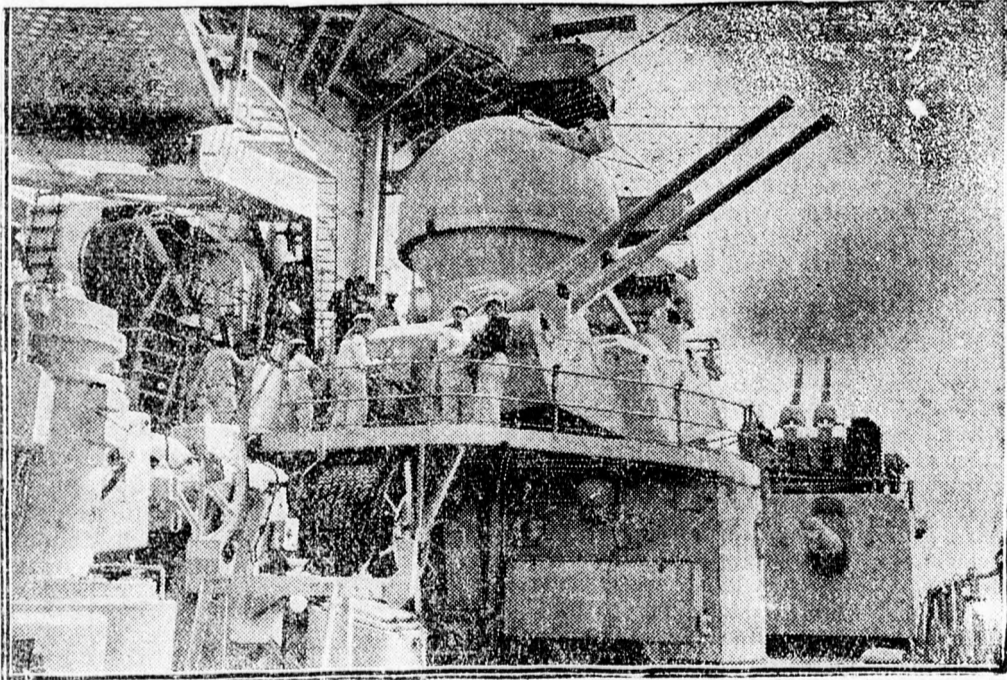
Szakosztályok:
Kulturális szakosztály: elnök: Soós Lajos, titkár: Kicsi Lajos, tagok: dr. Abraham Géza, Brandstetter József, Csokány Károly, Farago Ferenc, Brayer Károly, dr. Incze Béla, dr. Kovács

László, Kosztaczy Jenő, dr. Litések Zoltán, Polyák Miklós, Schreiner Dániel, Stíti Kálmán, Wagner Sándorné, Zöld József.

Gazdasági szakosztály: elnök: Tróján József, titkár: Somogyi György, tagok: ipari és kereskedelmi csoport: Gyenge Gyula, Kókay Gyula, Mike Sándor, Simcsó Elemér, Mike Sándor, Majoros József, Rácz József, Brayer Károly, Csorba Tihamér, Laczkó István, Szokolcsik János, Kókay Lajos, Tarkó Zsigmond, Tóth Dániel, Szabó András, Pozsár János, Herczeg János, Varga Mihály, Benkő István, Mocsári Pöschl József, Csiki György, Virág László, Király József, Sisák Imre, Gyula Orbán és Selik.

Társadalmi szakosztály: elnök: Udvardy László, titkár: Csontos Gyula, tagok: Kormos Elemér, (Jótekonny Nőegylet), a Református Nőszövetség kiküldöttje, Szedlacek Károly, Kerész István, Domanyek József, Szűcs János, Szűcs István, Virág Vencel, Herczeg Béla, Kristó István, Erdős Ferenc, Máté János, Herczeg Ferenc, Demeter Ferenc, Lencsik István, Kiss Bálint, Barabás Jenő, Bati Pál, Lovas János, Majoros Sándor, Sebestyén Pál, Bálint Lajos, Sulvok Károly, Mayer Ferenc, Szombati István, Joó Sándor, Majoros Rezső.

A lugosi tagozat eddig több mint két és félszáz tagot számlál.

Képek a németországi hadgyakorlatról:

A 26 ezer tonnás új zászlóshajó, gyakorlatozás közben; léghélfűtő ágyú-
goznak. Ez a kép az arcvonal előfokánál készült.

Háromhetes gyógykúra

Budapesten,

a hatalmas fürdővárosban

Ingyen vizum, 50% kedvezmény a magyar vasutakon. Lakás és teljes ellátás luxus szállodákban. Kiszolgálás. Orvosi felügyelet. Kedvezmények minden téren. Egész évben nyitva.

Fizetéseket leiben lehet eszközölni a

„ROMANIA“

kereskedelmi, utazási és turisztikai hivatal minden ügynökségénél.

Nagyváradon, a Regele Ferdinand ut 4 szám alatt. Telefon: 29-88

A posta nem szed többé pótdíjat a nemromán-nyelvű táviratok után

Kolozsvárról jelentik: Hetekkel ezelőtt jelentettük, hogy a posta és távirat vezérigazgatósága ígéretet tett annak a sérelmes rendeletnek visszavonására, amely szerint a nem román nyelven írt táviratok után a postahivatalok külön pótdíjat számítottak fel. Ez az ígért hivatalos formában most vált valóra. A posta és távirat vezérigazgatósága távirati rendeletben utasította a kolozsvári felügyelőséget, hogy a nem román nyelven megszovegezett táviratok után a külön pótdíjat többé ne számítssa fel. Ismeretes, hogy a sérelmes rendelet visszavonására a Romániai Magyar Népközösség vezetősége tett lépéseket a kormánytól.

Az angol kormány elküldötte az új utasításokat a japánokkal való tárgyalásokra

A tárgyalások újakezdődnek

Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövetség közölte, hogy megkapta Londonból az újabb utasításokat, amelyek lehetővé teszik a tárgyalások újakezdését. A tárgyalások megkezdésének időpontjáról pénteken döntenek.

A nagyváradai rendőrség katonai ügyosztályának felhívása

A nagyváradai rendőrség katonai ügyosztálya felhívja az 1911-es katonai korosztálytól felfelé azokat a katonaköteles férfiakat, akik még nem kapták kézhez az új típusu katonai behívót (Ordin de Chemare), hogy behívójuk átvétele céljából jelentkezzenek a rendőrség katonai ügyosztályán. (I. emelet 13-as ajtó). Az ügyosztályon jelentkezni lehet minden nap reggel 8 órától déli 1 óráig és délután 3-tól 8-ig.

Munkatársunk érdeklődésére a katonai ügyosztály vezetője magyarul közölte, hogy az 1939—40. évre mozgósítás esetére új típusu behívócédulákat bocsátottak ki. Az új típusu cédulák sárga, vörös vagy fehér színűek és rajtuk különböző csillag és pecsétjelzés van. Az új típusu behívócédulákat 1939 május 15-én kezdték kézbesíteni. Ezeket a behívókat kapja meg mindenki a mozgósítás esetére való beosztását. Tehát jelentkezni kell mindazoknak, akik az új típusu behívócédulájukat nem kapták meg. Jelentkezéskor magukkal kell vinniük a régi behívójukat.

25 év előtti hét története: közgazdasági táviratokban

A világháború első hetének gazdasági átalakulása

Budapest, augusztus hó.

Most 25 esztendeje, hogy kiragasztották az állami mozgósítási parancsot és megkezdődött a világháború. Senki se sejtette, hogy a háború eszendőkig fog eltartani. Az akkori kormány mindössze tizennégy napos moratóriumot rendelt el.

Alább rapszódikus, távirati stílusban beszámolunk a nagy esemény közgazdasági részéről az akkori időkből rendelkezésünkre álló lapok alapján.

Augusztus 1 — Moratórium 25 év előtt

Augusztus elsején jelent meg az első moratórium-rendelet. A lapok miután közölték a mozgósításra vonatkozó parancsot, a moratóriumról az alábbi hivatalos jelentést publikálták:

A magánjogi kötelezettségek teljesítésére a magyar királyi minisztérium az 1912. évi 63. tc. 16. §-ban nyert felhatalmazás alapján 14 napi moratóriumot rendelt el. A halasztás ideje alatt — mondja a rendelet — váltót, csekket és kereskedelmi utalványt bemutatni és azokra nézve óvást felvetetni nem lehet. A rendeletben engedélyezett halasztás nem terjed ki: a betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél betéti könyvre vagy folyószámlára elhelyezett betétekre 200 korona erejéig; a lakás, egyéb helyiség vagy ingó dolog bérletéből eredő követelésekre; szolgálati szerződésből eredő követelésekre, tartási, ellátási és életjáradéki követelésekre.

A napilapok azt a megjegyzést fűzték a rendelethez, hogy a kormány intézkedésének rendeltére főleg az, hogy a pénzügyi intézetek megrohanását megakadályozza.

A világ tőzsdéi a háború kitörésének napján

Érdekes, hogy az egyik legtekintélyesebb napilap gazdasági rovatában hogyan számol be a háború kitörésének napján a világ tőzsdéinek eseményeiről. Alább adunk a beszámolóiból néhány markáns részletet:

A világ összes számottevő börzéi — mondja a beszámoló — be vannak zárva. A budapesti értéktőzsde zárva marad mindaddig, míg kissé kitisztul a külpolitikai látóhatár, vagy amikor remélni lehet, hogy félig-meddig lecsillapult hangulatban újra képes lesz a tőzsde munkásságának megkezdésére. A gabonátőzsde további intézkedésig szintén zárva marad.

A külföldi tőzsdékről a következő távirati jelentéseket kaptuk:

Londonból táviratozzák: A londoni tőzsdét pénteken délelőtt bezárták, a konzolok likvidációját szeptember elsejéig, a többi értékpapírokat augusztus 27-ig elhalasztották.

Berlinből táviratozzák: A berlini tőzsdetanács az értéktőzsde összes árfolyamait törölte. Az értéktőzsde ugyan további intézkedésig nyitva marad, de üzlet nem köthető. A terménytőzsdén az üzlet tovább folyik. A fenyegető háborús veszély állapotának deklarálásáról szóló hírre a tőzsdén lelkes, hazafias tüntetések voltak.

Newyorkból jelentik: A esütörtöki tőzsdézárás után bankárértekezlet ült össze, amely kifejezést adott annak a nézetének, hogy nincs ok a tőzsde bezárására, amíg vásárlók vannak.

Párizsból táviratozzák: Az értékpapírügynökök szindikátusi kamarája közölte, hogy a likvidációt, amelynek július 31-én kellett volna megtörténni, augusztus 31-re halasztották. A mai tőzsdén a kullisz- és devizaüzlet szünetelt, a többi értékekben csak névleges jegyzések fordultak elő.

Ugrásszerűen emelkednek a kamatlábak

A budapesti tőzsde leszámoló irodája az októberi és áprilisi búzáért 14.25, az októberi és az áprilisi rozstól 10.—, az októberi és áprilisi zabot 8.75, az augusztusi és szeptemberi tengerit 7.40, a má-

jusi tengerit 7.15 koronával számolja le. A határ-időzlet funkciója — mondja a tőzsdetanács határozata — majd csak akkor indul meg újra, ha a háború véget ér és újra megszűnik az anyagi biztonság a tőzsdén.

Berlinből táviratozzák: A Reichsbank 4 százalékról 5 százalékra emelte a leszámítási kamatlábat, a lombardot pedig 5 százalékról 6 százalékra.

Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa a leszámítási kamatlábat 5-ről 6 százalékra, a lombard kamatot 6-ról 7 százalékra emelte fel.

Augusztus 2 — Az angol bank 10 százaléka emeli a kamatlábat

Szinte hihetetlenül hangzik — írják 1914 augusztus 2-án a budapesti napilapok —, de igaz, hogy az Angol Bank szombaton délnél négyről nyolc százalékra emelte fel a kamatlábat. Miután a bankvezetőség úgy vélte, hogy ez az intézkedés még nem elegendő aranykészletének megvédésére, délután két százalékkal megint megtoldotta. A londoni ráta szombat este már tíz százalék.

Bécs: Az osztrák postatakarék beszüntette a nemzetközi zsebrőzsgalmat.

Zürich: A Nemzeti Bank a kamatlábat 4 és fél százalékról 5 és fél százalékra emelte fel.

Newyork: A Newyorki gyapottőzsdét bezárták.

Augusztus 3 — Kitört a világháború

Augusztus 3-án hétfőn jelentek meg a lapok ezzel az óriásbetűs címmel. Ezen a napon az alábbi jelentést árták ki:

A kormány megfontolás tárgyává tette a moratórium meghozatalát és már ma mondhatni, hogy a moratóriumot egészen bizonyosan meg fogják megszüntetni.

Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank ma felemelte a hat percentes kamatlábat 8 százalékra. A pénzügyi intézetek úgy értelmezik a moratórium reájuk vonatkozó részét, hogy ez csak a megrohanások elhárítására szolgáló védelmi eszköz, amelyet senki sem akar olyképpen felhasználni, hogy betevőjének akár életfentartási gondokat okozzon, akár kereseti lehetőségeit megzavarja.

Augusztus 4 — Run az aranyért

Augusztus negyedikén a felek tömegesen megrohanták a bankokat és bankjegyek ellenében arany- és ezüstpénzt követeltek.

Ugyanezen a napon felfüggesztették a jegybank alapszabályait.

A bankokban megszűnt a háború kitörésének első napjaiban tapasztalt nagy forgalom. A pénztári helyiségekben, amelyeket néhány nappal ezelőtt még formális ostrom alá vettek, ma már csönd uralkodik. Csak elvétve jelenik meg egy-egy ember, hogy egy-két száz koronát vigyen haza a megdrágult háztartás költségeire.

A mai tőzsdén — írják a lapok — megközelítőleg sem volt olyan élénkség, mint a tegnapi. A szenczió elmúlt, a terem nyitva van és klubhelyiségek nem alkalmas, mert szomorú emberek lézengenek benne, mindannyian nagy bajra emlékeztetők gondterhelte arcokkal Némi készruüzlet fejlődött ki, de édeskevés.

Augusztus 5 — Bezárják a londoni tőzsdét

Augusztus 5-én Londonból táviratozzák: A tőzsde bezárása itt nagy meglepetést okozott. A bezárást a kormány rendelte el. Már korán reggel olyan néptömeg lepte el úgy az Angol Bank, mint a tőzsde környékét, hogy azok később úgyszólván már megközelíthetetlenek voltak.

Bécsből jelentik: A bankokat felfüggesztették. Ez annyit jelent, hogy az Osztrák-Magyar Bank felhatalmazást kap több bankjegy kibocsátására, mint amennyit a kétötödös örfedezet mellett ma kibocsáthat. Az Osztrák-Magyar-Bank fennállása óta mindössze háromszor függesztették fel a bankokat.

Ugyanezen a napon a fővárosi nagybankok elhatározták, hogy félévi mérlegeiket nem hozzák nyilvánosságra és kormányrendelet jelenik meg arról, hogy a tőzsdéi tartozásokra a moratórium nem vonatkozik.

Kik kérhetik az állampolgársági listába való utólagos bejegyzésüket?

Kolozsvárról jelentik: A Magyar Népközlöny központi irodája közli az alábbi felvilágosító sorokat:

Azok, akik 1918 december elsején valamely erdélyi-, bánági-, körös-, szatmár- és máramaros-vidéki községben illetőséggel bírtak, vagy ezek egyikében születtek, az 1924. évi állampolgársági névjegyzékekből bármely okból kimaradtak és azóta sem lettek bejegyezve és nem optáltak idegen állampolgárságot, kérhetik az állampolgári listába való felvételüket. Kérhetik a bejegyzésüket azok is, akik 1924, 1928 és 1932. évi törvények alapján a törvényszéknél kérték utólagos bejegyzésüket, azonban a törvényszék fellebbezésüket elutasította.

Mikor lehet kérni a bejegyzést? A bélyegmentes bejegyzési kéréseket legkésőbb 1939 október 27-ig kell az illetékes községi előjáróságnál iktatóra adni. A későbbi kéréseket nem lehet figyelembe venni.

A bejegyzési kérelem. Az utólagos bejegyzés csak kérelem alapján történik. Ehhez csatolni kell a következő két hivatalos bizonyítványt:

1. Illetőségi (illetve születési) bizonyítvány.

2. Bizonyítvány arról, hogy nem optált.

Az utóbbi hónapokban eszközölt utólagos jelentkezések nem érvényesek és így az érdekeltek kötelesek újból jelentkezni, illetve bejegyzési kérvényt benyújtani. Amennyiben az eddigi jelentkezéseknél eddigi irataikat benyújtották, azokat kérjük ki és csatolják a mostani bejegyzési kérelemhez.

Uj katonai okmány szükséges az útlevel megszerzéséhez

Bucurestiből jelentik: Köztudomásu, hogy az útlevelek elnyeréséhez a férfiaknak elkerülhetetlenül szükséges a katonai állapot igazolása is. Az erre vonatkozó bizonyítványokat az illetékes hadkiegészítő parancsnokság bocsátja ki. Természetesen a bizonyítványok kiadását külön kell kérelmezni. A kérelmezés az arra szolgáló nyomtatott úrlapon történik. Ezek a nyomtatványok a kérelmező nevét, katonai anyakönyvi számát, évjáratát, az utazás célját, valamint a felkeresni szándékolt országot foglalják magukban. Ujabb rendelkezések értelmében azonban ezeknek az adatoknak közlése — melyek alapján a szükséges bizonyítványt kiállítják — nem elégségesek. Eppen ezért a jelenleg is forgalomban lévő nyomtatott formulák eddigi adatai mellett a bizonyítvány kiadásához szükséges kérvényben a következő adatok feltüntetése is kötelező:

a) Tiszteknél a jelenlegi rangfokozat, továbbá az előléptetés, valamint a tiszté avaslás időpontja.

b) A legénységi állományu egyénéknél a rang, évjárat és anyakönyvi szám mellett az a csapat, amelyhez tartozik az illető. Ezenkívül megjelölendő, hogy 1939-ben volt-e hadgyakorlaton és ez esetben mikor, meddig és hol. Mozgósítás esetén milyen beosztása van, milyen szolgálatra képezték ki (segédszolgálatos, munkaszolgálatos, kiképezetlen, vagy kiképzett) és milyen behívóval rendelkezik.

Ezek az adatok természetesen tiszteknél szintén szükségesek. Emellett még az útlevel időtartamát is meg kell jelölni, az utazás okán és célján (irányán) kívül.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSO: HALÁL BRIGÁD.

DORIAN: A TURF RÉMEL.

APOLLÓ: HŐFEHÉRKE ÉS A 7 TÜRPE.

Bognár Cecília:

PSZICHOLÓGIA

A modern lélektan minden kérdésére biztos és határozott választ ad ebben a könyvben a tudós szerző

Ara 242 lei és portó.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő tovább melegszik, eszakkéleten még záporosó várható.

RENDELET A TANULÓK HIVATALOS ISTENTISZTELETÉRŐL. Bukarestből jelentik: A közoktatást szabályozó törvény vonatkozó rendelkezéseinek értelmében a nemzetnevelésügyi minisztérium rendeletileg hozza a tanítók és tanárok tudomására, hogy a vallásfelekezeti tanulókat ne befolyásolják lelkiismereti szabadságukban, aminek szabad gyakorlását az új alkotmány különben is biztosítja, azoknak a vallásfelekezeteknek, amelyek nem veszedelmesek az államrend, valamint a közbé és erkölcsrend szempontjából. A rendelet további része megtiltja, hogy a tanulókat olyan egyházi szertartásokon való részvételre kötelezzék, amelyekhez nem tartoznak. Ha azonban az államvallás istentiszteletén önként részt akarnak venni, ebben őket semmi sem akadályozhatja.

Az alkoholizmus elleni küzdelemre szólította fel a megyefőnök Mármaros közigazgatási szerveit. Mármaros megye főnöke, Csiban Emil ezredes-megyefőnök értekezletre hívta be a megye jegyzőit és közigazgatási tisztviselőit. Az értekezleten hozzávetőlegesen 200-an jelentek meg. Az értekezlet során Csiban megyefőnök ismertette a fontosabb közigazgatási intézkedéseket, majd felhívta a jelenlevőket figyelmét arra, hogy a közegészségügyi intézményeket fejlessék és nagy gondot fordítsanak a katonai előképzősök kiképzési lehetőségeire és az országőrszolgálat kiépítésére; valamint küzdjenek az alkoholizmus ellen.

JÓVÁHAGYTA A TARTOMÁNYI KORMÁNYZÓSÁG NAGYVÁRAD KÖZMUNKA TERVEIT. Nagyvárad. Saját tud. Chirila Augustin polgármester, mint ismeretes a napokban Kolozsvárra utazott. A polgármester hazatérése után nyilatkozott utjáról lapunk munkatársának és elmondotta, hogy a város több fontos ügyében járt el a tartományi kormányzóságon. Így a különféle útjavítások és kövezések költségvetését terjesztette be és hagyatta jóvá. A városi színház tatarozására is megkapta a jóváhagyást, hasonlóképpen a Sztaroveszky-utcai hid és a Kishid javítás munkálatait is jóváhagyták. A vágóhid, valamint a vágóhid felé vezető utca, a szénapiac és 23 ezer négyzetméter területű utcajavításra szerezte meg még a tartomány engedélyét. Chirila polgármester ezenkívül érintkezésbe lépett az illetékes körökkel Nagyvárad városának időszerű, nagyfontosságú kérdéseiben.

Nyugalomba vonul Klósz lugosi evangélikus lelkész. Temesvár. Saját tud. Klósz Alfréd lugosi evangélikus lelkész és a bánási egyházkerület tanácsosa most vonul nyugdíjállományba. Klósz Alfréd ebből az alkalomból a karánsebesi evangélikus községtől is búcsuzott, amelynek többiben volt lelkész-adminisztrátora. Prédikációt mondott a templomban, ahol German tanár, gondnok búcsuztatta. A karánsebesiek ezután búcsulakomát rendeztek.

Háromhónapi fogház tiltott műtét miatt. Szatmár. Saját tud. A szatmári törvényszék most ítélezte Pándi Floare és Czikai Ferencné szatmári asszonyok felett. Pándi Floare tiltott műtét végrehajtásával vádolták, amelyet Czikai Ferencné segítségével hajtott végre. A törvényszék a vádlottak kihallgatásai után mindkét asszonyt három-háromhónapi fogházra ítélte.

Másfélévi fogházra ítélték az ál-menekülteket. Szatmár. Saját tud. Kárpátaljáról annak idején számos menekült érkezett Romániába, közöttük nagy számban kalandorok és szélhámosok. A felsőbányai rendőrségnek abban az időben feltűnt két fiatalember, akik szintén menekülteknek adták ki magukat. Amikor a rendőrség igazolásra szólította fel őket, kiderült, hogy mindketten Romániából valók és „csak a helyzetet akarták gyümölcsösíteni”. A két szélhámost: Heller Lóránd és Moskovics Gyulát a szatmári törvényszék most felenként másfélévi fogházra ítélte.

Szatmár és Mármaros között megladult a rendszeres vasúti forgalom. Szatmár. Saját tudósítónktól. A szatmár-mármaroszigeti vasútvonalon, amelynek egy része magyar területen vezet keresztül, csütörtök reggel megladult a rendszeres forgalom. Az első személyvonat, mely reggel 5 óra 55 perckor indult el a szatmári állomásról, Halmi határállomáson ünnepélyesen fogadták. Rövid istentisztelet után a vonat áthaladt a határon, ahol magyar határőrök szállottak fel rá. A magyar katonák egészen a Mármarosziget közelében levő Hosszumezőig kísérték a vonatot. Szatmáron reggel 5 óra 55 perckor és délután 16.45-kor indul személyvonat Sziget felé. A Bucurestiből jövő gyorsvonat 13 óra 49 perckor indul el Szatmárról. A tehervonatok menetrendjét még nem készítették el. Egyelőre csak egy vonatpárt állítottak be. A két város között naponta két társasgépkocsijáratot is indítanak.

ÜSSZEOMLOTT EGY CONSTANTAI KÉT-EMELETES ÉPÜLET. Constantából jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt a Str. Carolban, ahol három munkás egy kétemeletes épület lebontásán dolgozott. Munka közben az épület beomlott és a munkásokat maga alá temette. A három munkás közül egyik könnyebb sérüléseket szenvedett, a másik kettőt azonban az omladék maga alá temette. A járókelők azonnal a szerencsétlenül jártak segítségére siettek, de csak az egyik munkást sikerült kimenteni a romok alól. A másik munkás megmentése nem sikerült. Az építési vállalkozó, aki a szerencsétlenségért felelős, megszökött.

A SZOMBATHELYI PÜSPÖK SZERENCSES VÉGZŐDÉSŰ GÉPKOCSIBALESETE. Szombathelyről jelentik: Grósz József megyéspüspök csütörtök délután nagyobb társasággal gépkocsin a Jánosháza melletti erdőbe igyekezett, hogy meglátogassa az ott táborozó 373-as Szent István cserkészcsapatot, amelynek Huber Antal a parancsnoka. A társaság Winkler Mihály győrnádorvárosi plébános kocsiján utazott. A kocsiban Grósz József püspökön kívül Galambos Miklós dr. püspöki titkár, Sági Elek dr., egyházmegyei segédtanfelügyelő és Herold István püspöki irodai igazgató ült. Rábahídvég és Vasvár között a gépkocsi hátsó keréket defekt érte. A kocsit megfordult a saját tengelye körül, de szerencsére az utasten maradt és nem zuhant az útszélen huzódó, hatméter mély árokba. A gépkocsi összetört, de a bentülőeknek semmi bajuk sem történt és egy vasvári bérgepkocsin folytatták utjukat Jánosháza felé.

DIANA

az izmok edzésére

Lelőttek a fegyőrök Brassóban két menekült rabot. Brassóból jelentik: Vakmerő fegyencszökés történt az elmúlt napokban Brassóban. A brassói ügyészség fogházában töltötték büntetésüket János Ferenc és Kagina János nevű hosszabb büntetésre ítélt fegyenc. Napi sétájuk alkalmával kiismerték a fogház tervrajzát, tudomást szereztek arról is, hogy az őrk bizonyos időpontban a fogháznak melyik helyén tartózkodnak. Szökési tervüket, amelyre, mint kiderült, régóta készültek, az elmúlt éjszaka hajtották végre. Átmásztak a fogház magas kerítésén, miközben János Ferenc eltörte a lábát. Társa hátrára vette a szerencsétlenül járt fegyencet és vele együtt igyekezett menekülni. Az őrség egyik tagja észrevette a menekülőket és utánuk lépett. A lövések közül az egyik Kagina Jánost csipőjén találta el. Mindkettőjüket beszállították a fogház kórházába.

Temetés. Fekete Lajosné szül. Fuchs Mária 74 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz a Pasteur-utca 39. gyászházánál. (Erdélyi „Concordia”).

Domján Sándor Nyüved községi gazdálkodó meghalt 36 éves korában. Temetése ma volt a községben. — Bara Antal Hájó községi gazdálkodó 77 éves korában meghalt. Temetése aug. 13-án délután 4 órakor lesz az ottani temetőben. (Caritas).

Szolgálatos gyógyszerárak Nagyváradon:

Szombaton éjjel a következő gyógyszerárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigy). Telefon 30-20.

Fehér Kereszt, Bulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala).

Cleopatra, Str. Avram Jaucu 2. telefon 15-15.

Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda).

Szent László, Piata Bisericej No. 1. Velence, Templonútr. (Hegedüs).

Feljegyzések

AZ „EL DIA”, a legnagyobb uruguayi napilap, többek között ezeket írja: „A kormány nem szabad hogy megakadályozza a tehetséges és komoly külföldiek bevándorlását. A bevándorló egyik fogyasztója országunk termékeinek. Azt pedig mindenki tudja, hogy a népesség egyenlő értékű gazdagsággal. Adják meg az országnak azt a lehetőséget, hogy a külföldiek bevándorlása által gyarapodhasson.”

Hogy mit ért az El Dia, a legnagyobb uruguayi napilap a tehetséges és komoly külföldiek alatt, az nem kétséges. Nagyarányu történelmi viharok tépázzák a zsidóságot. Ahasveru vándorútjai a világ egyik sarkától a másikig érnek. Mindenütt, ahol csak egy kicsit is jelentősebb számban élnek, problematikum a velük való együttélés a befogadó nép számára. Még ott is, ahol látszólag nyugalom van, hagyományosan régi, vagy újabb óvintézkedések állítanak fel korlátozásokat. Vajjon miért? Hiszen a „bevándorló egyik fogyasztója országunk termékének”. Azután azt is tudja mindenki, hogy a „népesség egyenlő értékű a gazdagsággal”. Miért nem óhajt tehát egy ország sem „gyarapodni a külföldiek bevándorlása által”?

A feleletet körülbelül mi adhatjuk meg, akik annak idején recepciós törvénnyel, állampolgárság megadásával, saját népi és nemzeti hagyományaink elhanyagolásával öleltük keblünkbe a bevándorló „tehetséges és komoly” külföldieket. Hogy mi lett az eredménye, az már tulságosan ismert dolog. Annyi bizonyos, hogy nem gyarapodtunk. Sőt... P. I.

Bánási nagyvásár. Temesvár. Saját tud. Csütörtökön kezdődött a temesvári nyári nagyvásár. Erre a napra a szarvasállatok felhajtása volt meghatározva. A vásár mind a felhajtás, mind a forgalom tekintetében igen gyenge volt. Csak mintegy ezerötzszáz szarvasállatból tevődött össze a felhajtás. Csakhamar kitudott, hogy igen lanya az érdeklődés is és csak igen kevés vevő mutatkozott. Délig háromszáz járulatot irattak át. Az export számára nem történt vásárlás. Bucuresti számára is mindössze néhány állatot vásároltak, vágatásra. Hoztak a vásárra szép mennyiségű tenyészbikát is, de ezekből egyet sem adtak el. Nehéz ókor párjáért 20-25 ezer lejt fizettek, de történt vétel 18 ezer lejtért is. Jöminőségű borjas tehén darabjáért 8-11 ezer lejt fizettek, legkisebb ár ötezer lei. Borju ára 16-20 lei kilónként, élőszuly szerint. A sertéspiacon a malac párjáért 400-600 lejt adtak, a hízó sertés ára élőszulyban 20-26 lei, kilónként. A kirakodóvásáron mintha kissé nagyobb élnékeség mutatkozott volna. Pénteken tartják meg a lóvásárt.

IPAROS-HIREK

Olcsó tűzifa a Céh tagoknak. A nagyvárad vas és fémipari Céh igazgató tanácsa a már előbb is meghirdetett olcsó tűzifa beszerzési lehetőségére felhívja tagjai figyelmét. A közvetlen termelővel való megállapodás folytán módunkban van iparostársaink részére a napi árnál lényegesen olcsóbb I. osztályú cser, gyertyán, tölgy és bükk hasábfát szállítani. A fa megtekinthető a Céh központ, Str. Alexandri 13. szám alatti helyiségének udvarán, ugyanitt az iroda ugy az árak, mint a fizetési feltételeket megadja. Kérjük tagjainkat, hogy tűzifa szükségletüket 8 napon belül annál is inkább jelentsék be, mivel a későbbi igényléseket nem áll módunkban garantálni. A fémipari Céh igazgató tanácsa.

Felhívás Belényes és környéke vas, fém és electro szakmához tartozó iparosaihoz. A Szamos tartományi vas, fém és electro ipari céh központ igazgató tanácsának kiküldötte f. hó 5-én Belényesben a Céhhez tartozó iparosság több tagjával tárgyalást folytatott a belényesi tagozat megalkotására vonatkozólag. A belényesi iparosság átérve a céhekbe való belépés fontosságát a szervezési akcióit beindította. E helyről fel szólítottunk minden e céhhez tartozó Belényes és környéki iparost, hogy belépési szándékukat a szervező biz. helyi tagjaival u. m. Mocsányi, Klein és Kuk kartársainkkal közöljék. Tudomásulvétel végett közöljük, hogy a Céh központi igazgatóság minden egyéni vagy közös iparos események esetén tagjainak rendelkezésére áll és azokat a lehető legrövidebb időn belül díjtalanul elintézi. A helyi csoport megalakulása után, melynek idejét a belényesi szervezőbizottság állapítja meg, amelyben a lapok útján is közölni fogunk, módunkban lesz egy a mesterkönyvek, mint az új iparrendelvények kiváltását, valamint tanácsvezetőket és felelősségvállalókat a munkakamrárnál elintéztetni, miáltal tetemes költségektől és idővesztésegtől kíméljük meg tagjainkat. Minden iparosnak egyéni érdeke, hogy a Céhnek tagja legyen. A fémipari Céh igazgatótanácsa.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 13.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 9.45 Istentisztelet közvetítése. Majd: Egyházi beszéd és egyházi ének adása gramofonlemezeken. 12 Gramofonlemezek. 13.05 A Motzoi zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetben körülbelül: 13.15 Hírek adása és 14 Gazdasági szakelőadás. Majd: A hangversenynek folytatása. 18 Műszaki üzenetek. 18.17 Katonazenekar hangversenyének közvetítése, 19 Csevegés. 19.15 Táncczene. 20 A hétről. 20.15 Gramofonlemezek. 22 Sporthírek. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemezek. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó-főtemplomból. A szentbeszédet P. Horváth Domokos mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál: Walf Lajos. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi Zenekar. 14.05 Nyírő József városképe. 15 Hanglemezek. 16 A magyar buzakérdés. Előadás. 16.45 Magyar nóták. 17.30 Közművelődési előadás. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 A 15. honvédegyezred zenekara. 19.10 „A világiosí fejeválté-tel”. Előadás. 19.40 Liszt-művek zongorán. 20.15 Hírek. 20.25 Szerenád Füreden. Hangjáték. 21.10 Hangverseny a salzburgi ünnepi játékok műsorából. 22.40 Hírek. 23.05 Közvetítés a Beszkárt pályáról. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 14.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Csevegés. 19.17 A Marcu-zenekar hangversenyének közvetítése. 20.10 Felolvasás. 20.25 Olasz dalok. 20.45 Harmonika hangverseny. 21.05 Ének-hármas. 21.35 Játék két zongorán. 23 Hírek. 23.15 Zene közvetítése egy vendéglőből. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Enekszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 „Puszta Budapest alatt”. Előadás. 18.40 Szimfonikus Zenekar. 19.50 Vita. 20.15 Hírek. 20.25 Hanglemezek. 20.50 Közvetítés Kassáról. 22 Cigányzene Kassáról. 20.25 Angolnyelvű előadás. 22.40 Hírek. 23 Az Operaház zenekara. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24 Zongoraverseny. 24.25 Cigányzene. 1.05 Hírek.

KEDD, AUGUSZTUS 15.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Csevegés. 19.17 Gramofonlemez műsor. 20 Felolvasás. 20.15 Popescu énekesnő hangversenye. 20.35 Atanazov zongoraművész hangversenye. 21 Mária dalok. 21.43 Eneklőfűrés. 22.15 Táncclemezek. 22.30 A román zene gramofonlemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 11 Egyházi ének és szentbeszéd az esztergomi Bazilikából. A szentbeszédet Serédi Jusztinián dr. bíboros-herceggel mondja. 12.30 Görög kate-

rika istentisztelet. A szentbeszédet Szuchy Elek mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Tárzene közvetítése Szegedről. 13.10 Mark Twain humorészke. 15 Operetrüszletek. 16.30 II. számú reggéliscsoport. 17 Magyar nyár. Előadás. 17.30 Cigányzene. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.40 Idejében hív orvost. Előadást. 19.10 A Rádió Szalonzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 Verhovina. Felolvasás. 20.55 Erdélyi versek. 21.25 Turnát közvetítése Szegedről. 22 Hírek. 23.15 Időjárásjelentés és hírek idegen nyelveken. 24.20 Cigányzene.

SZERDA, AUGUSZTUS 16.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Gramofonlemezek. 20 Felolvasás. 20.15 Szórakoztató zene közvetítése. Majd: A hangverseny szünetében körülbelül 21 Felolvasás. Felolvasás után: A szórakoztató zene folytatása. 22 Hírek. 22.15 Táncclemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Irodalmi földrajz. Előadás. 18.40 Gordonkaszámok. 19 Előadás. 19.10 Irodalmi földrajz. Előadás. 19.30 A rádió szalonzenekara. 20.15 Hírek. 20.25 „Nyársapát”. Előadás. 20.45 Lehár-dalok. 21 Zimberizombori szepaszony. Operett. 22.15 Hírek. 23 Hírek idegen nyelveken. 24.40 Cigányzene. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 17.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Csevegés. 19.17 Gramofonlemez műsor. 20.05 Felolvasás. 20.20 Román dalok. 20.40 Xilofon-

Augusztus 31-től szeptember 11-ig tart az idei budapesti Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár

Budapestről jelentik: Végre kialakult az augusztus 31-én kezdődő és ezidén rendkívül nagyszabású Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár programja. A Vásár mint minden évben, ezúttal is elsősorban a kisipar legjobb produktumait ismerteti meg a közönséggel. látványos keretek között és rengeteg tanulságot nyújtó módon, külön csoportjai pedig egész rendkívüli, de mindig szerfelett tanulságos módon ismertetik meg a látogatókat egy sereg újdonsággal és újítással. Az idei külön csoportok: egészen nagyszabású rádió kiállítás, a modern konyha újszerű eszközeinek és gépeinek bemutatása, a gyűjtemények gyűjteménye, a díjazott legjobb találmányok kiállítása és gyakorlati bemutatása, az állandó asztalterítési, főző, befőző

és recept versenyek. Csak természetes, hogy az ilyen nagyarányú vásár és kiállítás iránt máris óriási érdeklődés nyilvánul meg annál is inkább, mert ez az alkalom a magyar közlekedési eszközökön 50 százalék utazási lehetőséget biztosít a látogatóknak, akik a külföldi vonalakon is igénybe vehetik a részükre ezidén is engedélyezett igen jelentős menetdíjkezdményt és vízummentesen léphetik át a magyar határt.

A külföldiek részére már augusztus 21-én életbelépnek az utazási és vízumkezdmények, a kedvezmények igénybevételére jogosító utazási igazolványokat pedig már a közeli napokban árusítani kezdik az összes utazási és menetjegyirodák.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 18.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Felolvasás. 19.17 Gramofonlemez műsor. 20 Felolvasás. 20.15 Dalok. 20.40 Jarosevici cselekművész. 21.05 Rossini: A ezevillai borbély című operájának közvetítése, gramofonlemezről. Majd: Híreknek közvetítése külföldre idegen nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Enekszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.45 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Horatius verseiből. 18.30 Indulók. 19 Emlékezés I. Ferenc József-re. 19.30 Sport. 19.45 Magyar-országi költők verseiből. 20.15 Hírek. 20.25 Budapesti Hangverseny Zenekar. 21.30 Leonardo de Vinci repülőgépe. Hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24.25 Hanglemez. 1.05 Hírek.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 19.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 17 Az ország őrsége szervezet órája. 18.15 A munka és öröm szervezet órája. 19.15 Táncczene. 20 Felolvasás. 20.15 Dalok. 20.40 Theodorescu hegedűművész. 21 Üzenetek. 21.15 Szórakoztató zene. 22 Hírek. 22.15 Táncclemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Híreknek közvetítése idegen nyelveken.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 Országos Postászenekar. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Egzotikus mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18.10 Hanglemez. 18.25 Előadás. 18.50 A rádió szalonzenekara. 19.45 Eszperantó előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Külügyi negyedóra. 20.40 Magyar nótáest. 21.15 Utolsó pogányok. Történelmi hangjáték. 22.40 Hírek. 23 Operaházi Zenekar. 23.40 Hírek idegen nyelveken. 24.30 Cigányzene. 1.05 Hírek.

Jaj, de gödrös ez az utca...

A nagyváradi Óssi-telep lakói a türhetetlen köztisztasági viszonyok megszüntetésére kérik a polgármestert

Nagyvárad. Saját tud. Már többször szövéttük azokat a lehetetlen állapotokat, amelyek a telepeken uralkodnak. Az ott lakók panasza jogos és érthető, mert hiszen pontosan megfizetik a különböző városi illetékeket, viszont a telepek közállapota kétségbeesztő. A napokban levelet kaptunk az Óssi-i telepi lakosoktól, akik arra kérték minket, hogy írjunk az ottani elszomorító közállapotokról. Ezért munkatársunk elindult, hogy az elhanyagolt állapotban levő Óssi telepen szemlét tartson. Tapasztalatait az alábbiakban közli:

Utban az Óssi telepre.

Már a nap lemenőben volt, amikor elindultam az Óssi telepre. Az állatvásártéren, az Óssi temetőn és a Pece hidján át vezet az út. Mint mondták a városból így lehet a leghamarabb elérni a telepre. A Pece fahídja az első megdöbbenő látvány. A rozoga fahíd korlátja kitérdezett. Egyik oldalt még meg van a karfája, de a másik oldalon korlát sincs. A fapallók szegrei az idők folyamán kiestek s most a járástól ide-oda billegnek s tekintve, hogy a hidnak csak az egyik oldalán van karfa és a másik oldalt még meglévő karfa sem biztonságos, a hidon való közlekedés életveszélyes.

Közállapotok az Óssi telepen.

Az Óssi telepet 1924-ben parcellázta a város. Azelőtt szántóföld volt. Az elmúlt tizenöt év alatt több száz ház épült a telepen s ma már római katolikus és görög katolikus temploma és állami iskolája is van, de a

tizenöt év alatt még egyetlen egyszer sem rendezték, vagy építették az utcákat, illetve utcákat.

Az úttest a telepen olyan állapotban van, mint amikor itt még szántóföld volt. Az utcákon méteres gödrök és halmok váltakoznak. Tekintve, hogy a szántóföldek talaja kavicsmentes, itt az utcákon és tereken még a mostani szárazság idején is hatalmas kiterjedésű tavak és pocsoltyák diszelegnek. Esős időben ezek a tavak és pocsoltyák színültig telnek vízzel és nemcsak a közlekedést teszik lehetetlenné, de a feltorlódtott esővíz befolyik a lakásokba és pincéikbe. Betegét csak úgy lehet beszéltetni a kórházba, ha a betegét hordágyon a vállukon viszik be, mert kocsin teljesen lehetetlen a közlekedés.

Jellemző az utak állapotára, az a tüzeset, amely az idei tavasi esőzések alatt történt az Óssi telepen. Az egyik telepi ház tetőzete kigyulladt, telefon a telepen nincs s az ügyeletes rendőrt a ke-rekagygig süllyedő sárban, csak hatalmas kerülővel és nagy idővesztéssel tudott bejutni a városba a legközelebbi telefonig, hogy kihívja a tűzoltókat, akik azonnal ki is siettek, amde a feneketlen sárban elakadtak és kénytelenek voltak visszafordulni.

Az Óssi telep már negyedik éve a városhoz tartozik. Azelőtt Szent Andrásához tartozott és az adója is a faluhoz igazodott. A városhoz való csatlakozás, amelynek sohasem örültek a telepi lakosok, annyiban változtatott a helyzeten, hogy ezután a város szedte az adót és a különböző taxák özőnét. Ezzel aztán kimerült a város mindennemű tevékenysége az immár városrészé előléptetett Óssi telepen.

Ma a falvakban szigorúan tilos a jóságokat és házi apró állatokat az utcákon legeltetni, ezt a falusiak be is tartják, mert fegyelmezett és szigorú csendőrök őrködnek a rendre és közegészség-ügyre. Ezzel szemben az Óssi telep lakosainak ösz-szes szarvasmarhája, tehene, lova, szamara és valamennyi szárnyas állata a telep széles és tágas utca-ín legelészik. A rucák a tavakat kedvelik, a disz-

nók a pocsoltyákban húzódnak meg, a bivalyok leginkább a gyalogutaknak használó ösvényeken kéroznek. Eltekintve attól, hogy ez a festői kép inkább tanyai, mint városi képet ad ennek a fejlődésnek indult külvárosnak, veszélyeztetik a lakosság testi épségét is. de különösen a köztisztaság és az azzal szorosan összefüggő közegészség ügyét.

Ihatatlan az ivóvíz.

A közegészségügy a telepen amugy is elszomorító, amit főként az ivóvíz okoz. A lakosság között a gyomorhaj és a golyva terjed. A kúta-*ik vize ihatatlan. A városi vízmű a telep egy részére kivezette a vizet, de a csöveket annyire bekátrányozták, hogy a vízvezetékű vizet mai napig sem lehet ivásra használni az erős kátrány miatt. Az egyik telepi lakos megkínált egy pohár vízvezetékű vizet. Régi gyomorhajom miatt már sok rossz orvosságot kellett fogyasztanom, de ehhez a vízhez hasonló undorító folyadékot még sohasem ittam.*

... És ha éjszaka borul a telepre.

Barangolásom közben besötétedett. És ezzel megkezdődött a hazatérésem folytatott ádáz küzdelem. Villanyvilágítás a telepen egyetlen utcában van, ott is csak félig, az állami iskoláig. Éjszaka a nagykiterjedésű telep teljesen sötétbe borul. Éjszaka nemcsak az idegen, de a telepi lakos is csak lámpással tud közlekedni. A lámpás nélküli vándort, ha nem világít a hold, kellemetlen meglepetések érik, amelyekről saját káromon szereztem elszomorító bizonylatot.

A jámbor gyalogos első ellenségei a szabadon kószáló telepi kutyák, akik tekintélyt nem ismerve, kíméletlenül támadnak meg minden járó-kelőt. S ha valaki a futásban keres menekülést, választhat a maláriát terjesztő pocsoltyák, vagy a méteres gödrök biztonságos fedezékében, ahová futás közben belepottyannak. Ezeket a gödröket több helyen maguk a lakosok ásták részint azért, hogy abból vályogot készítsenek, másrészt pedig a forgalmat akadályozó százados fák tökeit ásták ki, de az üregek helyét soha senki sem tömte be. A XXII. számú utcán magam is szemtanúja voltam, amikor

egy idősebb telepi lakos belezuhant egy méteres mélységű gödrőbe.

A sötétségben csak úgy tudtam előre jönni, hogy félkézzel a kerítést tapogattam, a másikkal a kutyákat kergettem s ahol kerítés nem volt, ott elkerülhetetlen volt az összeütközésem vagy a gödrökkel, vagy a bokáig süllyedő pocsoltyákkal, legkedvezőbb esetben a barátságos telepi komondorokkal.

A koromsötét utcákon elvesztettem az irányt és kénytelen voltam bezögrgetni az egyik kapun. A derék telepi lakos elkísért a Pece főkaru hidjáig, amely az Óssi temetőbe vezet. Utközben elmondotta, hogy az elmúlt 15 év alatt megszámlálhatatlan esetben jártak a telep érdekében az illetékes hatóságoknál, de semmi eredményt sem értek el. A lefolyt 15 év alatt egyetlen polgármester sem hallgatta meg kérésüket s belefáradtak a sok hiábavaló kilincselésbe, kérvényezésbe. Chirila Augustin polgármester már is többet tett a telep érdekében, mint összes elődjei s azt a keveset, amit eddig kaptak mind Chirila polgármesternek köszönhetik.

Most aztán arra kérik a polgármestert, hogy vessen véget annak a törvénytelen szokásnak, hogy a telepen a jóságokat az utcákon legeltethessék. Óvják meg azt a pár gyalogjárót, amelyet a lakosság és az iskolás gyermekek készítettek. Tisztítsák meg a szemétdomboktól azokat a köztereket, ahol a templomok állnak és amelyeken keresztül a nép ünneplőbe öltözött siet az oltár elé s amelyeken most csak jóságok és szemétdombok disztelerkednek.

Reméjük, hogy Chirila Augustin polgármester meghallgatja az összes telepi lakoságnak panaszát és orvosolja azt s lehetővé teszi, hogy az Óssi telep olyan színvonalra emelkedjék, amely megfelel annak a hangzatos címe-*nek, amivel rége-n az állomásait nevezték el: „Oradea-Vest” — Nyugati állomásnak.*

Vidosits Gyula.

Kiknek kell jelentkezni augusztus tizenötödikén katonai szolgálatra?

Bucurestiből jelentik: A nagyvezérkar az alábbi hadügyminiszteri hivatalos közleményt juttatta el a sajtóhoz:

1. 1939. augusztus 15-re tartoznak bevonulni mindazon tiszték, altiszték és közkatonák, akiknek sárgaszínű, sürgős jelzésű, kétszillagos behívóparancsuk van és azon a következő pecsétetek valamelyike: „A. T. 1.” „B. T. 1.” „C. S. 1.” „C. T. 1.” „D. T. 1.”

Mindezek tartoznak augusztus 15-én a behívón jelzett csapatsténól és kaszárnyákban jelentkezni, függetlenül attól, hogy ebben az évben voltak-e már behíva, vagy pedig halasztást, vagy felmentvényt kaptak a behívás alól.

2. Hasonlóképpen tartoznak jelentkezni mindazok, akiknek sárgaszínű, sürgős, háromszillagos behívóparancsuk van a következő pecséttel: „D. U. 1.” „E. T. 1.”

3. Végül tartoznak ugyancsak augusztus hó 15-én jelentkezni mindazok, akiknek sárgaszínű, sürgős behívóparancsuk van, négy csillaggal és a következő pecséttel: „A. U. 1.”

Tiszték, altiszték és közkatonák tartoznak a behívóparancs másik oldalán foglalt utasításokhoz alkalmazkodni.

Azokat, akik a behívóparancson megjelölt időn belül nem jelentkeznek csapatsténól, a katonai büntetőködék értelmében bíróság elé állítják őket.

TURISZTIKA

* A Sasok nagyváradi turista egyesülete aug. 13-án reggel 7 órai indulással kirándulást rendez a solymosai váromhoz és a pesteri csapokbarlanghoz. A fentiek megtekintése után a S. hegyen fürdés és strandolás. Részvételi díj 70 —85 lei. Jelentkezést elfogad az egyesület irodája: Dr. Aurel Lazar-utca 14. szám délután 6—8 óra között, továbbá Mocsary Sándor írógépzlet, Bul. Regele Feridand 13. és Gyenge István ékeszerész Alexandri-utca 12. szám.

Apróhirdetések

Allást nyec
szavanként 2 lei

Keresek
jóvő tanévre romaj katolikus helyettes tanítót vagy tanítónőt. Fizetés megállapodás szerint. Márk Lőrinc tanító, Sálacea, Jud. Sălaj.

Lakás
szavanként 3 lei

Kiadó
négyosztós modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Négyosztós
utcai lakás 3 szobás, szalonnak, lakásnak november 1-re kiadó. Nagyvárad, Vlahuta-utca 44. szám.

Kétszobás
utcai lakás, ugyanott butorozott szoba kiadó. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 58. szám.

Kiadó
háromosztós, fürdőszobás, komfortos lakás október 1, vagy november 1-re. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 54.

Egy utcai szoba
előszobával kiadó azonnal is. Nagyvárad, Str. Andrei Muresanu 9. sz.

PUHA ÖLMOT
Mlandon vesz a Szent László-nyomda r. t.

2 szobás
komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. — Nagyvárad, Regele Ferdinand 49. illetve Str. Parintele Danila 7. sz.

Hülönfélé
szavanként 3 lei

Gofdu
román szekcióról érettségizett diák, tanítványt vállal. — Cim: Szentmiklóssy, Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 32. szám.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Eladó
egy telken levő 2 kis ház, esetleg külön is. Ugyanott eladó egy tolettetűkór, ruhás szekrény és egy ágy. Nagyvárad, Str. Clemenceau No. 13. Kommandánsrét.

Allást keces
szavanként 1 lei

A fényképészet
minden ágában járta, gyakorlott segéd leány, állást keres. „Gyakorlott munkaező” jellegű a kiadóban.

Érettségizett
fiatalember ügyködéséget vállal, vagy más megfelelő állást is. Cim a kiadóban.

Regény ujdonságok:

Eagyi: A kiválasztottak, kötve	173 lei
Tóth: Pénztár 9—2-ig, kötve	202 "
Foster: Amerika álma, füzve	148 "
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I. II füzve	297 "

15 Gra
3.30 Ro
közve
Közle
amofon
olvadás.
5. 13.10
Hírek.
30 Hi-
előadás.
és ma-
szólás
logatott
15 Hi-
Az én
Hírek
Olasz.
híradó,
nácok
ort, viz-
vetítése,
mofonle-
híradó,
előadás
isor. 20
cselló-
y című
Majd:
elvéken
amofon
olvadás
6. 13.16
előadás
16 Ár-
os idő-
nyelven
Emlé-
45 Ma-
25 Bu-
ardo de
23 Ci-
24.25
híradó,
nácok
ort, viz-
vetítése
mofonle-
híradó
előadás
A mun-
ene. 20
a hege-
6 zene
15 Ven-
ideget
amofon
olvadás
6. 13.16
Pontos
6 Árto-
Pontos
z nyel-
A rá-
előadás
40 Ma-
énekm
enekar
nyzene.
ésí
21-én
yek, a
si iga-
áruai-
rodák.

LEGUJABB

Az angol és francia katonai küldöttség megérkezése Oroszországba

Hivatalos fogadtatás a moszkvai pályaudvaron

Moszkvából jelentik: Az angol-francia katonai küldöttség csütörtökön érkezett meg Leningrádba. A küldöttség tagjai Leningrádban kiszálltak, megtekintették a várost, majd továbbfolytatták útjukat Moszkva felé. Moszkvába pénteken délelőtt érkeztek meg. Az angol és francia katonai küldöttség fogadtatására a moszkvai pályaudvaron meg-

jelent a hadügyi népbiztos, valamint a külügyi népbiztos képviselője. Tárgyalásokra előreláthatólag csak szombaton kerül sor.

Az angol hadügyminiszter utazásai.

Genéből jelentik: Hore-Belisha angol hadügyminiszter, aki néhány napot a Rivierán töltött, csütörtök este Cannesba érkezett.

Kétszáz angol bombavető repülőgép érkezett Dánián és az Aaland-szigeteken át Lengyelországba

Koppenhágából jelentik: A *Nationaltidende* londoni tudósítójának feltűnést keltő jelentését közli, mely szerint Angliából az elmúlt napokban kétszáz bombavető repülőgépet küldtek Lengyelországba. A kétszáz gépből álló raj zárt egységben indult el az angol légi haderő légi kikötőjéből. A gépek Lenheim-típusú bombavetők és Dánián, valamint az Aaland-szigetek felett repültek el, Dan-

zigot is érintve. Danzig felett a repülőgépek aránylag alacsonyan repültek el.

A francia és angol nagykövét Beck lengyel külügyminiszternél.

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter csütörtökön fogadta a francia és angol nagykövetet. Arcisevsky külügyi államtitkár az orosz észt követet, valamint a német ügyvivőt fogadta.

A danzigi tiltakozó gyűlés visszhangjai

Az angolok szerint Forster tisztázta, hogy Hitler nem akar háborút Danzig miatt

Londonból jelentik: A lapok egyrésze attól tart, hogy a Forster beszéde növeli az európai feszültséget. Más lapok szerint viszont a beszéd mérsékelt hangú volt. A *Daily Express* szerint Forster tisztázta, hogy Hitler mennyire nem akar háborút Danzig miatt. A *Daily Telegraph* leszögezi, hogy a danzigi kérdésben az utolsó szó Hitleré. A lengyelek — úgy mond, — mindig készek voltak a tárgyalásra, de Lengyelország elszántan áll szemben e kérdésben minden német diktátummal és a lengyel elszántság mögött állnak európai barátai, akik tudják, hogy mi a lényege a dolognak. Igaz, hogy Danzig nem lengyel; ámde olyan szabadváros, mely lengyel vámhatáron belül van s mely Lengyelországgal együtt ellenőriz vasútvonalakat, postaigazgatást és kikötőt. Ezek a lengyelekkel közös dolgok azok, amelyekre a lengyelek gondolnak, amikor Lengyelország jogairól beszélnek.

A lengyelek nem tulajdonítanak Forster beszédének politikai fontosságot.

Varsóból jelentik: Lengyel politikai körökben Forster beszédével kapcsolatban hangoztatják, hogy a beszédet nem tekintik hivatalos megnyilatkozásnak. A lengyel külügyminisztériumban kijelentették, hogy Forster magán-személy, aki nem képviseli a danzigi szenátust, s nem tölt be hivatalos tisztséget, éppen ezért beszédének nem tulajdonítanak semmiféle politikai jelentőséget.

Bevezetés a nagy megfélemlítési kísérlethez — mondják a franciák.

Párizsból jelentik: A francia lapok közül még csak néhány foglalkozik Forster beszéd-

vel. A *Petit Parisien* megállapítja, hogy a beszéd jelentőségét növeli az a tény, hogy a szöveget Forster megbeszélte Hitlerrel. A *Petit Journal* gúnyosan jegyzi meg, hogy a beszéd bevezetője a nagy megfélemlítési kísérletnek, amelyet már régóta vár a világ.

Lengyel-német halálos összetűzés a határon.

Varsóból jelentik: Lengyel jelentés szerint Lengyel-Sziléziában, Chorzow határvároska mellett csütörtökre virradó éjszaka egy határjárőr megállásra szólított fel három férfit, akik a sötétség leple alatt lengyel területre mentek át. A felszólítottak rátámadtak a járőrre és egyikük valamilyen tompa tárggyal az őrmestert fejbévágta. A másik revolvért rántott, de a határőrök elkapták a kezét, úgyhogy a lövés a támadót érte és megölte. A többiek elmenekültek és magukkal vitték a halottat is, majd eltűntek német területen.

Csávossy Elemér S. J. művei:

Együtt a Mesterral	115 lei
Órök igazságok	235 "
Nagy király nyomdokain	235 "
Kereszt és feltámadás	235 "
Egy sir a Duna felett	55 "
Jézus Szive elmékedések	55 "
Egy élet Jézusért	55 "
Tulvilági valóságok	123 "
Az újjászületés Szentsége	30 "
Az idők nagy jele	15 "
Boldogság útja	10 "
Kis elmékedések	10 "

Korda r. t. kiadása.

A jugoszláv miniszterelnök látogatása Olaszországban

Rómából jelentik: Cvetkovics jugoszláv miniszterelnököt pénteken Triesztbe várják. A jugoszláv államférfi a fasiszta gazdasági és szociális intézményeket akarja közelebről megismerni.

A magyar képviselőház megkezdte a házszabály-módosítás vitáját

Budapestről jelentik: A képviselőház péntek délelőtt megkezdte a házszabályrevízió vitáját. Valószínű, hogy a Ház a javaslatot még a nap folyamán úgy általánoságban, mint részleteiben elfogadja.

A felsőház péntek délelőtt megkezdte az állampolgársági törvényjavaslat tárgyalását.

Angol tiltakozás és angol sajnálkozás a japánok előtt

Tokióból jelentik: Az angol nagykövetség tanácsosa pénteken erőlyes tiltakozást jelentett be a japán külügyminisztériumban, amiatt, hogy az Icsang folyó felett vasárnap a japán repülőgépek két angol gőzöst felgyújtottak.

A Svatauban állomásozó „Tenedos” angol torpedóromboló hajó parancsnoka és a svataui angol konzul sajnálkozását fejezte ki a japán illetékes hatóságok előtt a legutóbbi összetűzés felett, amelyet angol matrózok okoztak.

A kormány előkészületei az összellejáró külkereskedelmi egyezmények megújítására

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban a külkereskedelmi irányító szervezet vezetői a napokban több értekezletet tartottak, amelyekben a közeljövőben lejáró külkereskedelmi egyezmények megújításának alapelveit vitatták meg. Az értekezleten legelőször a Franciaországgal érvényben levő külkereskedelmi egyezmény alkalmazásának nehézségeit vitatták meg. Megállapították, hogy amíg az importban a kontinensek teljesen kihasználták, addig az exportban nem minden cikkben történt ez meg és így állottak elő a fizetési egyezményben mutatkozó hiányok. Különböző akciókat és rendszabályokat határoztak el az export-kontingenseinek jobb kihasználása érdekében. Ezt követően az október végén lejáró román-holland külkereskedelmi egyezmény megújításának lehetőségeit tárgyalták. A bucuresti holland követtel egyetértően elhatározták, hogy az erre vonatkozó tárgyalásokat szeptember végén, illetve október elején folytatják le Bucurestiben. Az értekezleten ezután több más közeljövőben lejáró külkereskedelmi egyezmény megújításának alapelveit vitatták meg.

Közzétették az új spanyol kormány névsorát

Madridból jelentik: Az új spanyol kormány névsora a következő: Miniszterelnök és hadsereg-főparancsnok: Franco tábornok. Külügyminiszter: Beigbender ezredes. Belügyminiszter: Serano Suner. Hadügyminiszter: Varela tábornok. Haditengerészeti miniszter: Moreno tengerész. Légügyminiszter: Jague tábornok. Igazságügy: Bilbao Esteban. Pénzügy: José Larraz. Ipar- és kereskedelemügy: Alarcon de la Lastra. Földművelésügy: Joachim Benjumea. Nevelésügy: Martín Ibanez. Közmunkaügy: Alfonso Pena. Ideiglenes munkaügyi miniszter: Joachim Benjumea. Pórttitkár, miniszteri rangban: Monoz Grande tábornok. Tárcanélküli miniszterek: Mazas Rafael, Sanchez és Camero del Castillo.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT